

LIETUVAS

2ND CLASS
OCTOBER 12 1993

THE LITHUANIAN WORLD - WIDE DAILY

Vol. LXXXIV Kaina 35 c.

ANTRADIENIS - TUESDAY, SPALIS - OCTOBER 12, 1993

Nr. 196

Kodėl nekeliamos Sausio 13 nusikaltėlių bylos?

Vilnius, spalio 11 d. (Elta) — 23 Seimo nariai, atstovaujantys opozicijai, išplatino pareiškimą, kuriame atkreipiamas generalinio prokuroro ir Aukščiausiojo teismo pirmininko dėmesys į tai, jog nepagrįstai vilkinamos arba visai nekeliamos bylos už veiklą, padarytą prieš Lietuvos nepriklausomybę.

Sausio 13-osios pučo organizatorių ir dalyvių, autonomininkų veiklos Vilniaus ir Šalčininkų rajonuose bylos, sakoma pareiškime, guli Prokuratūros stalčiuose beveik treji metai. Sovietų Sąjungos Komunistų partijos (SSKP) padalinio Lietuvoje vietiniams veikėjams už antivalstybinę veiklą nekeliamos bylos, motyvuojant, esą neišskum įvertinant SSKP nusikaltimą veiklą. Seimo nariai reikalauja susirūpinimą, kad nauju pavadinimu gali būti įregistruota atkuriamą Lietuvos komunistų partiją. Tokių kvietimų, jų žiniomis, jau yra.

„Nenubaustas nei vienas Lietuvos žmonių kankintojas ar budelis. Teisiškai neįvertintos nusikaltalstamos lietuvių tautai organizacijos, visuomenė pati priversta rinkti duomenis apie fizinio ir dvasinio genocido Lietuvoje vykdytojus, nes nepasitiki prokuratūra ir teismais. Niekas nepatikės, kad šimtai tūkstančių mirusiųjų ir gyvųjų, kentėjusiųjų už Lietuvos laisvę, šiandien neturi teisės ne tik į istorinį įvertinimą, bet ir į teisingumą“, sakoma Seimo narių pareiškime.

Kruvinuose Maskvos įvykiuose žuvo ir Lietuvos pilietis

Maskvoje, vykstant parlamentų stūrmui, žuvo 53 metų Lietuvos pilietis Bronius Jurgelionis. Jis dirbo Panevėžio autotransporto įmonėje vairuotoju ir maisto dieną atgabeno į Maskvą vienai firmai priklausantį krovinį. apie 20 tonų šokolado, kurio vertė 1 milijonas dolerių. Sunkvežimis pakliuvo į įvykių epicentrą ir buvo prievarta pastatytas į barikadas. Broniaus Jurgelionio žuvimo aplinkybės dar tikslinamos, tačiau manoma, kad sąžiningas vairuotojas nepalikė priežiūros vertingo krovinio ir žuvo susiūsiudamė. Mirties liudijime konstatuota, kad jis mirė „nuo daugybės šautinių žaizdų, pažeidusių vidaus organus“.

Lietuvos prezidentas sugrįžo iš Vienos

Spalio 10 d. iš Vienoje vykusių Europos Tarybos valstybių ir vyriausybės vadovų susitikimo sugrįžo Lietuvos delegacija, vadovaujama prezidento Algirdo Brazauskos.

Tuo pačiu lėktuvu, grįždama namo, į Vilnių atskrido Latvijos delegacija, vadovaujama prezidento Guntis Ulmanis.

Viršūnių susitikime Vienoje priimti svarbūs dokumentai, pasakė prezidentas Algirdas Brazauskas. Vienos deklaracijoje pabrėžiama lygiomis teisėmis įtraukti į savo struktūras buvusias pokomunistines šalis. Kitame dokumente išdėstyti susitikimo dalyvių požiūris į Rusijoje vykstančius dalykus. Jis, beje, labai panašus į tą, kuris išdėstytas trijų Baltijos valstybių

prezidentų pareiškime.

Į klausimą, kaip susitikime buvo sutikta jo kalba, prezidentas pasakė, kad, jo nuomone, palankiai. Su dėmesiu Vienoje buvo sutikta dar Jungtinės Tautos prezidento iškelta idėja susiaukti pokomunistinių šalių vadovų susitikimą.

Vienos susitikime prezidentas daug dėmesio skyrė dvišaliams susitikimams. Austrijoje Algirdas Brazauskas susitiko su Suomijos prezidentu Mauro Koivisto, Norvegijos ministre pirmininke Gro Harlem Brundtland. Su Švedijos ministru pirmininku Carl Bildt aptartos A. Brazauskos vizito į Švediją detalės.

Vienoje Lietuvos prezidentas taip pat susitiko su Čekijos, Kroatijos, Rumunijos prezidentais, Olandijos ministru pirmininku.

Nusikaltimų Lietuvoje statistika

Per devynis šiu metų mėnesius Lietuvoje įregistruotas 45,271 nusikaltimas. Tai beveik 17% daugiau, negu buvo užfiksuota per tokį pat laiką pernai. Šiuos duomenis pateikė Vidaus reikalų ministerija.

Jos suvestinėje užfiksuota, jog 58% nusikaltimų padaryta didžiųjų miestuose Lietuvos miestuose bei jų kaimiškose rajonuose.

Padagejo sunkių nusikaltimų. Pernai jų padaryta 4,000, šiemet — daugiau kaip 5,500. Per devynis mėnesius įvykdytos 277 žmogžudystės — 42% daugiau negu pernai per tokį pat laiką.

Didžiausia nusikaltimų dalis — apie 80% — tenka turiniams nusikaltimams. Vidaus reikalų ministerijoje įregistruota 11,000 valstybinio ir 21,500 asmeninio turto vagysčių.

Baltijos šalys telks jėgas kovoje su mafija

Spalio 8 d. Vilniuje įvyko Baltijos šalių delegacijų pasitarimas kovos su organizuotu nusikaltamumu klausimais. Lietuvos delegacijai vadovavo Seimo pirmininko pavaduotojas Egidijus Bičkauskas, Latvijos — vidaus reikalų ministras Gritis Kristovskis, Estijos — Vidaus reikalų ministrė Lagle Parek.

Oficialiame komunikate pasitarimo dalyviai konstatavo, kad daug problemų, su kuriomis susiduria Lietuva, Latvija ir Estija, yra panašios. Todėl sutarta koordinuoti veiksmus, bendradarbiauti ir tarp žinybų, ir tarp valstybių.

Kovojant su organizuotu nusikaltamumu, pabrėžta pasitarime, veiksminga priemonė gali būti prisijungimas prie atitinkamų Europos Tarybos konvencijų ir jų vykdymas.

Artimiausiu metu bus sukurta Baltijos šalių tarpžinybinė ekspertų darbo grupė. Ji pateiks siūlymų dėl praktinės veiklos koordinavimo būdų, veiksmingo keitimosi informacija.

Po pasitarimo surengtoje spaudos konferencijoje Lietuvos, Latvijos ir Estijos vidaus reikalų ministrai pripažino, jog organizuotas nusikaltamumas Baltijos šalyse didėja, o bendrasis net ir smarkiai. Nusikaltėlių grupės palaipsniui internacionalizuojasi. Jie konstatavo, jog vis dažniau per Baltijos šalis nu-

Maskvoje sargybinis apsaugo statybininkus, jiems apstatant išdegusius Rusijos parlamento rūmus betonine siena, kad ten dirbantieji būtų saugūs jų atstatymo-remonto metu. Prez. Boris Jelcinas pirmadienį nutarė, kad jau saugu jam išvykti į Japoniją, kur jis pagaliau ištesės jau dukart atšauktą vizitą į Japoniją.

Energijos krizė Baltarusijoje

Minskas, Baltarusija, spalio 8 d. (RFE/RL) — Energijos krizė Baltarusijoje yra pasiekusi kritišką lygį, pranešė Baltarusijos žinių agentūra Belinforma rugsėjo 7 dieną. Manoma, kad už šėšių savaitę pradės užsidarinti imonės dėl kuro trūkumo.

Rusija sieks išsaugoti valdas

Maskva, spalio 9 d. (RFE/RL) — Rusijos užsienio ministras Andrej Kozjrev „Izvestija“ laikraščiui duotame pasikalbėjime spalio 8 d. pasakė, kad Rusija stengsis sukurti efektyvius taikos palaikymo dalinius, kurie padėtų sutvarkyti regioninius konfliktus buvusios Sovietų Sąjungos šalyse bei kitur pasaulyje. Jis sakė, jog Rusija ypatingai norėtų tokius dalinius panaudoti „artimame užsienyje“, pabrėždamas pavojų Rusijai „prarasti geopolitines pozicijas, kurias Rusijai truko šimtmečius išsikovoti“.

Ministras Kozjrev rusiškame laikraštyje paskelbtame pasikalbėjime sakė, kad rusams nereikia rūpintis dėl JAV kišimosi šiame regione, bet sakė, jog jie turi susirūpinti Azijos šalių kišimusi: „Turime daug kaimynų Azijoje, pasirošusių siųsti kareivių ir ginklų į buvusias sovietines respublikas, net po taikos palaikymo dalinių skraiste“.

Tai, kad užsienio ministras Kozjrev jungia Rusijos taikos dalinių vystymą su Rusijos įtakos sferos palaikymo klausimais, nežada gerų Rusijos santykių su jos „artimuoju užsieniu“.

sidriekia prekybininkų narkotikais keliai, aktyviai bendradarbiauja nelegalios prekybos ginklų grupės. Ministras pareiškė įsitikinimą, kad nuo šiol pradės koordinuoti pastangas prieš šiuos nusikaltėlius netrukus duos rezultatų.

Latvijos ir Estijos teisėtvarkos specialistai su idomumu stebi, kokių rezultatų duos Lietuvoje priimtas prevencinio sulaukymo įstatymas. Jie pritarė tokiai teisei priemonė, tačiau abejojo, ar jį šalyje ji bus kada nors įvesta.

Tai, kad Baltarusija praktiškai jau nebėra „rublio zonoje“, dar apunkina padėti, nes ji neturi tiek rublių, kiek Rusija reikalauja už savo kūrą.

Pritrūkus dujų, daugiau naudojama sunkiosios alyvos ir dėl to Baltarusijos šios alyvos rezervai mažėja po 5,000 tonas kas mėnesį ir už šėšių savaitę bus visai sunaudoti.

Baltarusija turi tik 43% jai reikalingų dujų krašto elektrai gaminti. O jos skola už dujas yra 119 milijonai rublių. Baltarusijos energijos imonės „Minsk energo“ direktorius Jurij Nikitin pasakė, kad kraštui pritrūks alyvos pirmiau, nei pasiseks efektyviai įeiti į rublio zoną (pirmiau, nei turės pakankamai rublių pirkti kurui bei kitiems dalykams), kad Baltarusijos imonės galėtų veikti. Todėl Baltarusijai prireikė sudaryti sutartis su Rusija ir Lietuva dėl išsimokėjimo už kūrą.

Matyt šią sutartį turėjo galvoti Lietuvos Energijos ministerija, priimdama trumpalaikę paskolą iš privataus Vokietijos banko, tikėdamasi, kad Baltarusijai per porą mėnesių grąžinus skolą Lietuvai, Lietuva galės grąžinti savo skolą Vokietijos bankui.

— Lietuvos vyriausybė pasiskyrė 80,000 litų Centrinio archyvo darbuotojų atlyginimų priedams. Archyve dar yra 140,000 prašymų surasti dokumentus, kurių reikia atgaunant žemę, o ieškant dabartiniams telpams, tam prireiktų dar 5-6 metų.

Iš Lietuvos „Bangos“ televizijos ir elektronikos gamyklos prekių pardavimo atstovas Alvydas Morkevičius ir Lietuvos ryšių ministeris Gintautas Zintelis davė pranešimus rugsėjo 29 d. JAV-Lietuvos Verslo konferencijoje ir Prekybos Expo, Pasadena, Kalifornijoje.

Savanorių „nuotykių“ Kaune nesibaigia

Vilnius, spalio 7 d. — antadienį Kaune į vieną iš areštinių buvo pristatyti penki Savanoriškosios Krašto Apsaugos Tarnybos (SKAT) Kauno rinktinės savanoriai. Jie sulaukyti po to, kai iš Aleksoto kuopos ginklų sandėlio dingo dalis automatų „Kalašnikov“. Tiesa, sulaukimo metu įtariamieji savanoriai ginklų neturėjo. Kaip rašo „Lietuvos rytas“, paprašytas pakomentuoti, ar SKAT vyrai nesiruošia vėl miškan, Kauno apskrityje teritorinio gynbos štabo viršininkas P. Urbanavičius pasakė tokių žinių neturįs.

Trečiadienį į Kauną išvyko A. Vaskelis, Generalinės prokuratūros specialiuoju tyrimu priežiūros skyriaus, kuriam priklauso priežiūrėti, kaip laikomasi įstatymų šalies ginkluotosese pajėgose, vyriausiasis prokuroras. Jis pasakė, kad vėl tenka konstatuoti, jog pavojingi savanorių nuotykių Kaune nesibaigia, ir vieną kartą tokią savivalę reikia baigti. Anot prokuroro, tai padarius, Lietuvoje turėtų būti ramiau.

A. Vaskelis pasakė, kad buvo pagrobta 20 „Kalašnikov“ markės automatų. Šiuo metu du iš šių ginklų jau surasti. Prokuroras pažadėjo artimiausiu metu papasakoti apie šį įvykį plačiau, nes „atrodo, kad bus idomių dalykų“. Šiuo metu vyksta parengtinis tardymas.

Kaip informavo vienas, savo pavarde nenorėjęs skelbti pareigūnas, šį sykį ginklai galėjo būti reikalingi ne į miš-

Venezuelos naftos įmonė nori bendradarbiauti

Caracas, Venezuela, spalio 8 d. — rugsėjo 28 d. Venezuelos valstybinės naftos bendrovės PDVSA (Petroleos de Venezuela) vadovybės rugsėjo 28 d. pranešė sutinkanti su Lietuvos ambasadoriaus Vytauto A. Dambravos siūlymu siųsti savo atstovus į Lietuvą ir pradėti derybas dėl galimybių steigti bendrą įmonę. Kaip praneša Lietuvos ambasada Caracas mieste, pagal svarstomą projektą, Venezuela, penktoji diduma naftos produkcijos valstybė pasaulyje, aprūpintų Lietuvą reikiama naftos žaliavų kiekiu ir išvien rūpintųsi Mažeikiuose esančios anftos perdirstimo imonės administravimu bei naftos produktų prekyba, pirmiausia Rytų Europoje.

Mažeikių įmonė „Nafta“ gali perdirsti apie 84 milijonus statinių kasmet. Bilijono dolerių vertės įmonė reikalinga

ką eiti. Automatai galėjo būti skirti parduoti arba jau yra parduoti.

Šiuo metu Lietuva Rusijai už vieną „Kalašnikov“ automatą, šaudantį 5.45 mm kulkomis, moka po 278, o už 7.62 mm — po 310 dolerių. Tuo tarpu juodosios rinkos kainos Lietuvoje siekia iki 1,500 dolerių. Karstusiuose buvusios Sovietų Sąjungos regionuose ginklai kainuoja dar kelis kartus brangiau.

Tautininkai siūlo sudaryti šešėlinę vyriausybę

Vilnius, spalio 2 d. — Lietuvių Tautininkų Sąjungos tarybos posėdyje priimtas pareiškimas „Į tulką saugiai Lietuvai kurti“. Pareiškime konstatuojama, kad buvusi Aukščiausioji Taryba padarė nemažai klaidų, pvz., nesugebėjo nuosekliai vykdyti reformų, įveikti jų priešininkų. Kairieji pasinaudojo visuomenės nepasitenkinimu ir pasiekė revanšą. O padėtis ūkyje ir visuomenėje toliau blogėja, nepaisant LDDP pažadų.

Išvardijamos rimčiausios Lietuvos problemos, kai kurios iš jų: nekuriama ūkio pertvarkymo ir vystymo programa, nesudaromos sąlygos investuoti kapitalą, neskatinamas smulkus ir vidutinis verslas; ūkininkai varomi į bankrotą; sunaikintos žmonių santaupos; nesutvarkyta mokesčių sistema, mokesčiai nesurenkami; dėl teisės saugos neveiklumo auga nusikalstamumas, plinta korupcija; kyla pavojus lietuvių išlikimui etniniuose paribuose, nesirūpinama tautiško ugdymu, po pasaulį išsibarčiusių lietuvių politiniu ir ekonominiu telkimu Tėvynėje. Pareiškime rašoma: „LDDP ... liko vien savo nomenklatūros gnybė, akivaizdžiai nepajėgi spręsti ... šalies problemas. ... Jos valdymas yra žalingas, o jei per ilgai užsitęs — ir pražūtingas Lietuvai. Todėl pareiškiamo: LDDP turi pasitraukti!“

Siūloma organizuoti plačią opozicijos koaliciją, sudaryti šešėlinę vyriausybę, paruošti bendrą veiksmų programą, ruošti savivaldybių ir Seimo rinkimus.

modernizavimo, kad ji atitiktų laiko reikalavimus. Taip pat būtinas terminalas ir naftotiekis, kuris jungtų uostą su Mažeikių įmone. Varžybose šiems projektams atlikti pirmąją Lietuvos ambasados Venezuelos pasiūlytoji prancūzų bendrovė „Bouygues“, kuri, drauge su Venzeuloje esančios „Combel“ firmos atstovais, buvo dukart nuykusį į Lietuvą su savo siūlymais.

Šių pasitarimų išdavoje Lietuvos vyriausybė atsisakė brangių terminalo statybos variantų, kuriuos buvo pateikusi amerikiečių firma (kaina galėjo siekti iki 300 milijonų dolerių). Pagal Bouygues-Combel pasiūlytą terminalo ir naftotiekio planą, konstrukcijos kaina būtų apie 60 milijonų dolerių, o terminalas galėtų priimti tanklaivius iki 200,000 tonų talpos ir būti pastatytas per vienerius metus.

Į Venezuelą jau kreipėsi eilė valstybių, prašydamos talkos šioje srityje. Be Rytų Vokietijos, Vengrijos, pavyzdžiui, nutraukė pasitarimus po pusrėčių metų. Be Vokietijos (rytų zonoje), Lietuva yra pirmoji Europos valstybė, į kurią bus siunčiama PDVSA delegacija vietoje ištirti padėtį ir pradėti derybas.

PDVSA, trečia diduma valstybinės naftos bendrovė pasaulyje ir penkta, įskaitant privačias naftos perdirstimo bendroves, yra sutvarta akcinės bendrovės principu ir tvarkosi savarankiškai. Vienintelis akcininkas yra pati valstybė, veikianti per „akcininkų“ atstovą — energetikos ir natūralių išteklių ministrą. PDVSA parūpina 85% visų krašto pajamų. Naftos politiką nustato Venezuelos vyriausybė. Ligšiolinius pasitarimus su PDVSA prezidentu Gustavo Roosen vedė Lietuvos ambasadorius Venezuelai Vytautas Dambrava.

Lietuvos Energetikos ministerija yra pasirašiusi ketinimų protokolą su Rusijos imone „Lucoil“ dėl pusės Mažeikių gamyklų pajamų nuomos penkeriems metams. Tai nėra sutartis, todėl Venezuelos derybininkų vizitas į Lietuvą yra svarbus ir daromas laiku.

Seime svarstys santupų vertės atstatymą

Vilnius, spalio 2 d. — Seime rugsėjo 30 d. buvo svarstomas opozicijos siūlomas projektas dėl santupų ir akcijų vertės atstatymo. Projektą pristatinėjo Gediminas Vagnorius ir svarstymas dėl įtraukimo į sesijos dienotvarkę užtruko valandą su puse. Už projekto priėmimą į dienotvarkę balsavo 81, prieš — 6. Deja svarstymas dėl svarstymo tiek užsitęsė, kad neliko laiko kitam opozicijos pasiūlymui — dėl valstybės pareigūnų ir tarnautojų turto ir pajamų deklaravimo.

KALENDORIUS

Spalio 12 d.: Serapinas, Rudolfas, Gantas, Deimena, Vaisvydas, Ugnis.

Spalio 13 d.: Edvardas, Mintas, Vilinė, Norutis.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

KLAUSIMAI — ATSAKYMAI

I klausimus atsako dr. Rėda Augiūnaitė-Webber.

1. Mano motina turėjo cukraligę (diabetą), taip pat ir mano dvi seserys serga šia liga. Aš kol kas esu sveika, bet mano gydytojas įsakė laikytis dietos, beveik nevalgojant riebalų. Nors mano abi seserys gerokai per daug svėrė, bet mano svoris (pagal amžių ir ūgį) beveik normalus. Gydytojas paaiškino, kad nuo tos dietos svoris nemažės. Aš vis tiek nesuprantu, kaip dieta mane apsaugos nuo cukraligės?

— Yra tyrimais įrodyta, kad moterys, kurioms gresia cukraligė (dėl paveldėjimo, kaip šiuo atveju), gali gerokai ligos pavojų sumažinti mityba be daug riebalų ir taip pat reguliaria mankšta. Čia reikia pabrėžti, kad prie dietos būtina reikia ir mankštą, tuomet bus pasiekti norimi rezultatai.

2. Daug buvo rašoma ir kalbama apie šviną vandenyje dėl švininių vandentiekio vamzdžių senesniuose namuose arba bent švininių sujungimų (suvirinimų) vamzdžiams. Dabar vėl tvirtinama, kad per vandentiekio vamzdžius į vandenį patenka per daug vario, kuris taip pat kenksmingas sveikatai. Buvo patarimai, kaip sumažinti švino kiekį vandenyje, o kaip apsaugoti nuo vario? Per brangu pakeisti visus vamzdžius ir čiaupus name.

— Tiesa, kad kai kuriuose namuose vanduo atiteka variniais vamzdžiais arba yra variniai čiaupai. Per didelį vario kiekį vandenyje yra kenksmingas. Apsaugos būdai nuo švino tinka ir šiam atvejui. Varis susikaupia vandenyje, kai jis ilgiau pastovi vamzdžiuose. Jeigu leisite vandeniui pora minučių tekėti prieš vartojant, švinas ir varis gerokai sumažės.

3. Mano dukrelė apsirgo vėjaraupiais (chickenpox), užsikrėtusi mokykloje. Ji nesėdi netoli vaiko, neseniai sirgusio vėjaraupiais, tai kaip galėjo užsikrėsti? Ar palietus knygas, senesniais sirgusio vėjaraupiais, tai kaip galėjo užsikrėsti? Ar palietus knygas, senesniais sirgusio vėjaraupiais, tai kaip galėjo užsikrėsti?

Labai pikta, kai tėvai sergančius vaikus leidžia į mokyklą, sudarydami pavojų kitiems.

— Vėjaraupiai yra labai užkrečiama liga. Juos sukelia virusas. Amerikoje beveik 85 procentai vaikų vėjaraupiais perserga prieš 10 metų savo amžiaus. Nuo vėjaraupių vaiką apsaugoti beveik neįmanoma, nes užsikrėsti galima, ne vien palietus sergantį, bet ir jam kosint ar čiaudint. Be to, vėjaraupiais užkrečia sergantys net tada, kai dar nėra išbėrimo, kai dar net nežinoma, kad vaikas pradeda sirgti vėjaraupiais. Ši liga yra labiau nemaloni, negu pavojinga, todėl nereikia jos per daug bijoti.

4. Mano širdis šiek tiek negaluoja (taip sako daktaras), bet jaučiuosi gan gerai. Esu 69 metų vyras, pensininkas ir noriu aplankyti gimines Lietuvoje. Ar man tokia kelionė nepatartina? Ar yra pavojus gauti širdies ataką?

— Jūs nepaaiškinote, kuo tas širdies nesveikumas pasireiškia. Čia geriausiai gali patarti jūsų gydytojas, tačiau paprastai nepatartina leisti išilgą, varginančią ir pilną įtampos kelionę anksčiau, kaip praėjus šešioms mėnesiams po bet kokio didesnio širdies sutrikimo.

5. Ar vitaminas C tikrai padeda išvengti slogos? Ateina vėl šalti orai, o su jais ir slogos. Mano draugai tvirtina, kad dideli vitamino C kiekiai juos apsaugo nuo slogos. Kiek čia teisybės?

— Yra daug skirtingų šiuo atveju nuomonių ir sveikatos darbuotojų bei gydytojų tarpe. Nors nėra iki šiol tikrai įrodyta, kad vitaminas C padeda išvengti slogos, daug žmonių tuo tiki ir, atrodo, kad jiems vitaminas C tikrai padeda. Reikia pasakyti, kad per dideli kiekiai bet kokių vaistų ar vitaminų yra negerai, todėl saugu to nepraktikuoti. Geriausia valgyti apelsinus ir gerti jų sultis, jeigu neapsaugos nuo slogos, tai bent sveikatai nepakenks.

6. Kai buvau maža Lietuvoje, mama mums kasdien duodavo po šaukštą „žuvų taukų“. Turbūt tai tas pats, ką čia vadina „cod-liver oil“? Girdim, kad žuvų riebalai sveika vartoti, ar nebūtų naudinga ger-

Dalis išvažiuojančio į Lietuvą medicininio personalo O'Hare aerodrome rugsėjo 30 d. Su jais — Socialinių reikalų tarybos pirm. Birutė Jasaitienė (trečioji iš kairės).

Nuotr. Jono Tamulaičio

tinėtus „žuvų taukus“?

— „Cod-liver oil“, arba „žuvų taukai“, kaip jūs sakote, turi daug vitamino A ir D. Jeigu jūsų mityba yra tvarkinga, kasdieninė dieta tinkama ir kasdien pasistengiate bent kiek būti saulės spinduliuose, papildomų vitaminų nereikia. Be to, vitamino D yra piene, o vitaminas A randamas kiaušiniuose, kai kuriose daržovėse ir taip pat piene. Per daug „cod-liver oil“ gali sveikatai net pakenkti, bet mažais kiekiais vartojant, nepakenks.

7. Kokie vaisiai ar daržovės turi potašo (potassium). Sakoma, kad jo daug bananuose, bet man labai bananai nepatinka.

— Jei nemėgstate bananų, gerkite apelsinų sultis, kuriose yra ne tik potašas, bet ir vitamino C. Potašas organizmui reikalingas, nes padeda išlaikyti kraujospūdį ir lygų širdies plakimo ritmą. Jeigu potašo kiekis per žemas ir žmogus turi palinkimą į nereguliarų širdies ritmą, ši blogybė dar sustiprėja.

Kaip minėta, potašio turi daug vaisiai ir daržovės, todėl verta šį maistą įjungti į savo kasdieninę

dieta. Potašo turi ir bulvės, ypač keptos krosnyje su žieve (virtos vandenyje ar keptos riebaluose praranda apie pusę potašo). Kai kurie druskos pakaitalai yra pagaminti su potašo chloridu ir taip pat prideda dietai potašo, kai vartojama vietoj paprastos druskos.

8. Esu 70 metų amžiaus, mano gydytojas pataria pasiskiepyti nuo gripo ir kitų virusinių ligų. Kokie dar skiepai vyresnio amžiaus žmonėms reikalingi, ar tik vaikus reikia skiepyti?

— Kiekvienas žmogus, sulaukęs 65 metų ar vyresno amžiaus, turėtų kasmet skiepytis nuo gripo ir kitų virusinių ligų. Šie skiepai naudingi ir jaunesniems, kurie turi progą darbe ar kitur infliuza užsikrėsti. Jeigu kas turi sveikatos problemų (širdies, plaučių), taip pat reikia pasiskiepyti. Mažiau klibama, bet labai svarbų suaugusiems skiepytis nuo tetaniso (stabo) ir difterito. Žinoma, nuo šių ligų priprasta skiepyti mažus vaikus, bet apsauga visą amžių nesitęsia ir suaugusieji turėtų skiepus pakartoti kas 10 metų.

TULŽIES PŪSLĖS PROBLEMOS

DR. ANTANAS ADOMAVIČIUS

Chronicinis cholecystitas

Chronicinis cholecystitas tai yra liga, kuri gali būti priežastimi akmenligės, o taip pat akmenligė gali būti chroninio cholecystito priežastimi. Chronicinis cholecystitas salygoja tulžies pūslės sienelių fibrozę ir suaugimų susidarymą.

Etiologija. Chroninį cholecystitą gali sukelti akmenys tulžies pūslėje, o taip pat chroninė infekcija, patekusi į tulžies pūslę per tulžies takus ar limfinę sistemą.

Simptomai ir diagnozė. Tulžies pūslės sienelės fibrozė — tai jungiamąjo audinio atsiradimas. Dėl uždegimo pakenkiamas tulžies pūslės sienelė, o taip pat atsiranda suaugimai, kurie trukdo normaliam tulžies pūslės susitraukimui ir tulžies išsiskyrimui iš tulžies pūslės, kas salygoja kolikos pobūdžio skausmus. Tai skausmai, kurie užsina bangom po dešiniuoju šonkaulių lanku.

Diagnozė yra nustatoma rentgenologškai, suleidžiant kontrastą į veną. Tai tokia medžiaga, kuri sunkiai praleidžia rentgeno spindulius ir dėl to rentgeno nuotraukoje gerai matyti, ar yra akmenys, ar jų nėra, ar tulžies pūslė dėl suaugimų negali susitraukti.

Gydymas. Jei yra tulžies pūslės akmenys, tai yra indikuotina operacija, o jeigu tik chroninio cholecystito vaizdas, tuomet taikomas konservatyvus gydymas.

Gydant tulžies nutekėjimą

gerinančiais vaistais, taip pat esant priepuolinio pobūdžio skausmam, duodami skausmą malšinantis ir spazmus šalinantys medikamentai. Esant infekciniam chroniniam cholecystitui, gydoma medikamentais prieš infekciją.

Ūminis cholecystitas

Tai yra ūminis tulžies pūslės uždegimas. Priežastys, kurios sukelia ūminį tulžies pūslės uždegimą, yra šios:

1. akmenys, esantys tulžies pūslėje, kurie išsukia tulžies pūslės lataką užsikimšimą ir po to tulžies pūslės uždegimą;

2. augliai, limfmazgių padidėjimas, suaugimai ir aplinkinių audinių uždegimas gali sukelti sutrikimą tulžies nutekėjimui iš tulžies pūslės, o dėl to išsivysto tulžies pūslės uždegimas;

3. infekcija tiesiogiai patenka į tulžies pūslę ir sukelia uždegimą.

Ligos simptomai. Ūminiu cholecystitu serga dažniausiai 50-60 metų moterys. Vyrai serga rečiau. Atsiranda priepuolinio pobūdžio skausmas po dešiniuoju šonkaulių lanku, pykinimas, vėmimas. 25 procentam ligonių būna gelta. Retai temperatūra virš 101 F. Kraujuje padidėja leukocitų kiekis.

Ligos eiga. Susirgimas pasireiškia spontaniškai. Prognozuojant tulžies pūslės uždegimui, gali atsirasti daug komplikacijų: tulžies pūslės nekrozė, gangrena, prakiurimas, o tai veda prie pilvaplėvės uždegimo — peritonito, subhepatinio skaudulio susiformavimo, kepenų, ar kasos uždegimo.

Gydymas. Jei diagnozė yra nustatyta ir 12 val. laike atsiranda aukščiau minėtų komplikacijų požymiai, tai operacija yra būtina. Laikė 12 val. ligonis yra gydomas konservatyviai ir stebimas, ar liga progresuoja, ar rimsta, ir nuo to priklauso tolimesnė gydymo taktika.

Konservatyvus gydymas susideda iš ramaus gulėjimo, negalima duoti nieko valgyti nei gerti, visą maistimą ir skysčius ligonis gauna paranteraliai — tai yra lašelių infuzijų ir venų būdu. Skysčių, gaunamų į veną, turi būti 3000 ml. į dieną.

Kovai su infekcija skiriami antibiotikai (Penicilinas ar kiti). Skausmas malšinamas, šalinant Oddi sfinkterio spazmą, tuo tikslu duodamas Amyl nitritas ar nitroglicerinas.

Analgetikai — skiriama mepredin 50-100 mg kas 4 ar 6 valandas. Kada skausmas yra labai stiprus, duodama morfino 10-15 mg. kas 4 ar 6 val. ir atropino.

Operacija indikuotina, jei liga progresuoja ir konservatyvus gydymas nepadaeda. Operacijos būdu atliekama cholecistektomija — tai tulžies pūslės pašalinimas.

DAUG MALDININKŲ

I popiežiaus aukojamas šv. Mišias Vilniaus Vingio parke maldininkai paprašė apie 128,000 leidimų, Kaune Santakojė — 120,000, Dariaus ir Girėno stadione 28,000 o prie Kryžių kalno, netoli Šiaulių — apie

Našlaitė Vaida Samajauskaitė su savo globėju Antanu Dundzila Jonavoje š.m. vasarą. Vidą A. Dundzila globoja per „Našlaičių globos“ komitetą.

Nuotr. A. Dundzilas

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$8.00. Foreign countries \$90.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mazinant, pakvitavimai — gautas prenumeratas nesunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokesį, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumeratora mokama iš anksto

	metams	1/2 metų	3 mėn.
U.S.A.	\$80	\$45	\$25
Kanadoje ir kitur (U.S.A. dol)	\$90	\$50	\$30
U.S.A. savaitinis (šešt. laida)	\$45	\$30	\$25
Kanadoje ir kitur (šešt. laida)			
U.S.A. dol.) savaitinis	\$50	\$30	\$25

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamas gavus prašymą.

300,000. Rengiant popiežiaus sutikimą Lietuvoje, buvo numatyta maldininkus i popiežiaus aukojamas šv. Mišias leisti tik su leidimais, kad žmonės iš anksto žinotų savo vietas, kad nebūtų susigrūdimų. Tačiau pastebėjus, kad leidimai platinami ne taip gausiai, kaip tikėtasi, rengėjai kvietė atvykti žmones ir be leidimų.

Popiežiaus vizito išvakarėse Lietuvos vidaus reikalų ministerija gavo „Motorola“ firmos sudėtingos sandaros dvipusio judamojo ryšio sistemos radijo stotelių. Popiežiaus vizito metu Lietuvos policija naudojasi

„Smartnet“ pagrindinės sistemos tinklu — „Motorola Smartnet Trunking system.“ Gauta 600 radijo stotelių — tarp jų ir naujausių modelių. Tai pirmoji radijo sistema Lietuvoje, kurios vienu kanalu gali naudotis tuo pat metu daugelis vartotojų. Po vizito „Smartnet“ sistema bus paskirstyta apsaugai ir greitai jai pagalbai.

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS

DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIA
166 East Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. — (1-312) 337-1285

DR. BIRUTĖ Z. BALČIŪNAS
CHIRURGĖ PODIATRĖ
Carrozge Foot Clinic
3918 W. 63 St.
Chicago, IL

Tel. 312-284-2535
Pirm., antr., ketv.
1 v. p.p.—7 v.v.
Šešt. 9 v.r.—12
Valandos susitarus

Kab. 312-735-4477;
Rez. (708)246-0067; arba (708)246-6581

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR
EMOCINIS LIGOS

CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS

3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-0101
Valandos pagal susitarimą

Pirm. 3 v. p.p.—7 v.v. antr. 12:30-3 v.p.p.
treč. uždaryta, ketv. 1-3 v.p.p.
penkt. ir šešt. 9 v.r.—12 v.p.p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
(312) 778-6969 arba (312) 489-4441

DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOS AUGLIUS, ŽAIZDAS IR
IŠSIPLĖTUSIAS KOJŲ VENAS

KOSMETINE CHIRURGIA
6449 So. Pulaski Rd., Chicago, IL
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
3315 W. 55th St., Chicago, IL
Tel. (312) 476-2112

9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: (708)652-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 v. v.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. p.p.

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ PŪSLĖS IR PROSTATOS
gydymas bei chirurgija

5635 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Tel. 312-585-1955
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
708-941-2606

Valandos pagal susitarimą
Vakara ir savaitgaliais tel. 708-834-1120

DR. S. LAL
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
2454 W. 71st Street
(312) 434-2123

Pirm. 2-7. Antr. ir
ketv. 9-12. Penkt. 2-7

Kab. tel. (312) 585-0348;
Rez. (312) 779-5533
DR. FRANCIS MAŽEIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 12-4
6-9, antr. 12-6, penkt. 10-12, 1-6

Kab. tel. (312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. (312) 436-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų (708) 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINIS LIGOS
CHIRURGIA

6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. (312) 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (Kalba lietuviškai)
Tikrina akis, pritaiko akinus
2618 W. 71st St.
Tel. (312) 737-5149
Val. pagal susitarimą

Palos Vision Center, 7152 W. 127th St
Palos Hgts. Ill. Ketv. val. 3-6 v.v.
Tel. (708) 448-1777

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ PŪSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIA

2656 W. 63rd Street
Val.: antr. 1-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Kabineto tel. (312) 776-2880.
Rez. (708) 448-5545

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D. S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai

6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽLOBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIA
AKIŲ LIGOS

Good Samaritan Medical Center
Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville, IL 60563

Tel. 708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

Kab. tel. 312-586-3166
Namų 708-381-3772

DR. PETRAS ŽLOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6745 W. 63rd St., Chicago, IL 60637
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. 3-6
Šeštadieniais pagal susitarimą

Reginutė gardžiuojasi rudens gėrybėmis.

Nuotr. Dainos Čyviienės

IR LIETUVOS ŽMONĖMS

Užsieniečiai, kurie lankydavosi buvusioje Sovietų Sąjungoje, beveik visi pastebėdavo, kad gatvėse nėra besišypsančių žmonių. Tai buvo įvairiai aiškinama: vieni manydavo, jog tai yra dėl įvairių materialinių trūkumų, o kiti tai suversdavo buvusiai politinei santvarkai. O aš manyčiau, kad daugelis drovėjosi parodyti iškilpusius ir parudavusius dantis. Man patiam teko susitikti keletą atvykusių lietuvių, kurios čia dirbo beveik dėl to, kad dantis susitvarkytų. Iš tiesų yra liūdna padėtis, kuomet jauna graži moteris bijo nusišypsoti, nes dantys yra iškilę.

Saulius Šaltenis savo pranešime Čikagoje su humoru maždaug taip kalbėjo: „Bijome išieiti amerikiečius, o kas blogo, jeigu jų atidarytoje krautuvelyje pardavėjos šypsenos su porcelininiais vietoje ištrūnijusių dantų“. Tą problemą pastebėjo ne tik rašytojai ar žurnalistai, bet ir besilankantieji Lietuvoje išeivijos ir amerikiečiai odontologai. Pastarieji ne tik pastebėjo, bet ir ryžosi padėti bent iš dalies tvarkyti. Dr. Leonido Rago iniciatyva buvo suorganizuota „Dantų sveikatos talka Lietuvai“. Šios talkos komitetas yra labai plati apimtis, tad tepaminėsiu tik porą: dr. L. Ragas yra pirmininkas, o P. Jukus — vykdomasis direktorius. Jau buvo minėta, kad ir amerikiečiai daktarai išjungia į talką Lietuvai.

Iš dr. L. Rago gavau visą pluoštą informacijos. Ją pastudijavęs, matau, kad norima ne partizanškai, bet planingai veikti. Odontologai, kurie lankėsi Lietuvoje, yra prieje išvadų, kad žmonės, o ypač vaikus, kamuoja paplitęs dantų gedimas ir dantenų negalavimai. Dabartinis, dažnai pavėluotas dantų gydymas iš šios tragiškos padėties neišgelbės. Lietuvoje dantų gydytojams reikia skubiai persiorientuoti į Vakarų pasaulyje įrodytus gydymo bei apsaugojimo profilaktinius būdus. Lietuvoje esanti komplikota padėtis reikalauja planingos ir organizuotos veiklos. Partizaninė veikla, vieno kito paciento dantų sutvarkymas jokios reikšmės neturėtų. Reikia ne tik Lietuvoje esamus daktarus supažindinti su Vakarų metodais, bet ir žmones su burnos higiena, kuri mažai tėra išplitusi. Atrodo, kad į dantis kreipiama mažai

dėmesio, galbūt dėl to, kad tieiogiai nuo dantų beveik niekas nemiršta. Tačiau dantys yra labai svarbūs bendrai žmogaus sveikatai. Neskaitant to, kad jie yra labai svarbūs žmogaus gerai būsenai ir nuotaikai.

Jau buvau minėjęs, kad yra veikiami apgalvotai ir planingai. Sudarytas smulkus veiklos planas, kuris buvo pristatytas Kauno Akademijos stomatologijos fakultetui. Planas buvo priimtas ir pasirašytas sutartis jo vykdymui. Planas yra detalus, tad neįmanoma šioje skiltyje jo pateikti. Dėl bendros orientacijos tik iš dalies jį paminėsiu: 1. KMA Stomatologijos fakultetas sutinka skirti patalpas, kuriose būtų galima įrengti šešias darbo vietas stomatologams. 2. KMA, pagal galimybes, skiria vidurinį ir kitą personalą. 3. Ši darbo kabineta administruoja KMA, o gautos už gydymą lėšos eina į Akademijos biudžetą. 4. Akademia skiria asmenį, kuris palaikys ryšius su ADAAL organizacija, o taip pat priims siuntas, pasirūpins tinkamu jų sandėliavimu ir informuos ADAAL apie gautų medžiagų, instrumentų bei kitos įrangos panaudojimą. 5. Šiam kabinetui įrengimus, aparatūrą, įrankius ir medžiagas bei vaistus parūpina ADAAL.

Kaip matome, viskas yra tiksliai numatyta, kadangi parengta odontologų-specialistų. Iš Lietuvos pusės prašoma tik bendradarbiavimo. Be to, šios programos vykdymui nereikia milžiniško kapitalo, tad yra reali ir remtina. Ne taip, kaip įvairios Lietuvos atstatymo ar investavimo programos, kurios atrodo kaip „pils debesyse“. Kadangi Lietuvos įstatymai taip surašyti, kad mes, svetimšaliai, jos neišpildytume, tad ir tokie projektai yra nerealiūs. O ši medicininė pagalba, kaip matome, nesirengia nei žemės pirkti, nei pastatų statyti, tad neturėtų su žymesnėmis problemomis susidurti. Odontologijos kabinetui pagrindinę įrangą gauna iš Loyolos universiteto klinikos. Žinoma, visos įrangos persiuntimas jau bus mūsų rūpestis. Taip pat gal reikės ir kai kurių medžiagų parūpinti, kurių Lietuvoje nėra. Bet visa tai yra mūsų pajėgumo ribose. Teliaka tik šį projektą paremti, kad ir Lietuvoje sugrįžtų šypsena!

Juozas Žygas

PANIEKINTO ŽEMDIRBIO BALSAS

IGNAS MEDZIUKAS

Lietuva, kaip ir kitos Baltijos valstybės, yra žemės ūkio kraštas. Sovietinėje sistemoje šiose respublikose buvo dirbtiniu būdu išugdyta pramonė, todėl daugelis gyventojų, vengdami sunkių žemės ūkio darbų kolchozuose, pasitraukė į miestus. Viena moteris, jau pensininkė, atgavusi savo tėviškės žemę, rašytame laiške į Ameriką skundžiasi: „Kalbant apie tėviškės ūkį, tai nors sąlygos yra labai sunkios iš nieko pradėti, bet jeigu būtų koks nors energingas vyriškis, tai dar galima būtų iš naujo kurtis. Šiais laikais pas mus reikia labai didelio apskurimo. Negaivojančiam žmogui labai sunku verstis. Dukrė ir jos vyras, abu žemės ūkio specialistai, dirba bendrovėje, bet jie ne per daug mylintys darba. Praėję sovietiniai metai sugadino augančią kartą“.

Ūkinė pažanga prieš II pasaulinį karą

Prisimenant Lietuvos gyvenimą prieš Antrąjį pasaulinį karą, ūkininkai prisitaikė prie užsienio rinkų reikalavimo, atkreipė dėmesį į pieno ūkį ir bekonų auginimą. Pinigus gaudami kiekvieną mėnesį už statomą pieną, didžiausios: „Dabar ir mes esame kaip valdininkai, nes gauname mėnesinį atlyginimą“. Baigiantis antrajam nepriklausomybės dešimtmėčiui, javų derlius Lietuvoje žymiai pakilo. Ūkininkai, ypač jaunesnieji, ėmė geriau įdirbti ir įtręsti žemę. Įsigijo reikalingo inventoriaus, palengvinančio atlikti ūkio darbus. Ėmė daugiau auginti runkelių ir kitokių šakniavaisių. Cukriniai runkeliai buvo parduodami cukraus fabrikams.

Pagyvėjo prekyba su užsieniu. Jei 1935 m. Lietūkis (Lietuvos žemės ūkio kooperatyvų sąjunga) eksportavo į užsienį javų ir linų už 21 milijoną litų, tai 1939 m. eksportas viršijo 31 milijoną litų. Ūkininkai daugiau susidomėjo gyvulių ir paukščių auginimu. Agronomams patariant, karves imta šerti šakniavaisiais, o vasarą jos buvo pagerintų piavų ganyklose, todėl buvo primelžiama daug pieno, kuris buvo vežamas į pienines. Šių produktų paruošimu vidaus rinkai ir eksportui į užsienį rūpinosi Pienocentras (Centralinė Lietu-

vos pieno perdirbimo bendrovių sąjunga), kuri 1929 m. eksportavo į užsienį 2,810 tonų sviesto, o 1939 m. 17,308 tonas. Gyvuliai mėsiui buvo perkami Maisto akcinės bendrovės mėsos perdirbimo vietos rinkai ir užsieniui fabrikų. 1937 m. Maistas eksportavo gyvulių ir paukščių mėsos už 48,8 mil. litų, o 1939 m. už 71,1 mil. litų. Į užsienį buvo eksportuojami ir gyvi gyvuliai.

Lietuvos laivai vežė savo krašto gamybą iš Klaipėdos į sveitųjų kraštų uostus. Lietuva ėmė stipriau atsistoti ekonomikai, pasivydama Vakarų Europos kraštus. Deja, gyvenama tarp dviejų milžinų, valstybių, kurias valdė diktatoriai, negalėjo išlikti neutrali, ramiai kurdama savo politinį ir ekonominį gyvenimą.

Ūkininkų vargai

Sovietinė sistema sugriovė Lietuvos ūkį, bet nesugebėjo sukurti geresnio, kaip buvo žadėjusi. Ir štai prieš trejus metus Lietuva atgavo nepriklausomybę. Ūkininkai atgauna savo, jų tėvų ar senelių žemes ir mėgina kurtis tėviškės žemėje, bet įsikūrimo sąlygos labai sunkios. Lietuvos vyriausybė per trejus metus nepajėgė pašalinti tos netvarkos, kuri tebėra, ūkininkui parduodant savo gamybą. Už pristatomą pieną ir mėsiui gyvulius pieninės ir fabrikai ilgai neatsilygina, reikia laukti 2-3 mėnesius. Esant didelei infliacijai, tuo labiau skriaudžiami ūkininkai. Ką veikia Lietuvos valdžia, kad ji leidžia monopolistams skriausti žemdirbius? Argi vyriausybė nesupranta, kad dėl tokios netvarkos sustoja gamybos eiga? Negaudamas atlyginimo už savo parduotus gyvulius ar pieną, žemdirbys negali nusipirkti trašų, degalų ir kitų ūkininkų reikmenų. O čia pat artėja rudens sėja. Tokie klausimai daugeliui kyla, bet niekas nepasirūpina į juos tiksliai reaguoti.

Radviliškio rajono Grinkiškio apylinkės viršaitė A. Šimkevičienė pasakoja, kad ūkininkams, neturintiems klečių, javus tenka vežti į saugyklas. Ūkininkas turi sumokėti už javų saugojimą ir džiovinimą. Už birželio ir liepos mėn. parduotą pieną rugpjūčio mėn.

dar nebuvo statytojams sumokėta, o gyvulių, kuris laikas iš viso neperka. „Du mėnesius negaudami pinigų už pieną, turėjome sustabdyti įpusę karvėdės statybą, nes pinigų neturime, o kreditų neduoda“ — skundžiasi laikraščiu vienas iš žemdirbių. „Atrodo, kad vyriausybė į žemdirbius žiūri kaip į niekam nereikalingus žmones“.

Gautomis žiniomis, iki rugpjūčio 1 d. perdirbimo pramonės įmonės buvo skolingos žemdirbiams 112,5 milijonų litų. Rugpjūčio 9 d. ministras pirmininkas A. Šleževičius per radiją kalbėjo, kad vyriausybė paskyrė lėšų pirkti iš žemdirbių 150-200 tūkstančių tonų maistinių grūdų. Kitos grūdų supirkimo kainos bus komercinės, nes vyriausybė jų nereguliuos.

Kitur vėl žemdirbys spaudė skundžiasi: „Gegužės 17 d. „Panevėžio maistui“ pardaviau tris jautius. Jau liepos vidurys, o derybos su įmonės buhalterija dėl mokėjimo (už jau perdirbtus gyvulius) tebesitęsia. Skambinu po du kartus per savaitę, prašau maldauju nebe tik eilinių buhalterijų, bet ir paties vyriausio savo pinigų. Ar begali būti didesnis pasityčiojimas? O ir išreikalausiu po dviejų mėnesių tik pliką užmokėti, per tą laiką gerokai pakastą infliacijos, nors visur kitur (ir už elektrą ir už paskolas) iškart priskaičiuojami delspinigiai.“

Illinois universiteto Čikagoje š.m. rugsejo 29 d. suruoštame pagerbime (iš kairės): dr. Antanas Razma, Vytautas Kamantas, prof. Violeta Kelertienė, dr. James T. Stukel, universiteto kancleris, David. C. Bronski, vicekancleris akademiniams reikalams.

KAZYS BIZAUSKAS: LIETUVOS ATSTOVAS JAV

PRANAS ZUNDĖ

15

— Na, tai važiuojam į mano privatų kabinetą virš Metropolitan State banko!

— Ne, kunige Bumša, — aš greitai atšoviau, — dabar važiuosite su mumis. — Ir paleidau auto visai priešingon pusėn.

Tarp mūsų trijų strateginiai apsidintas kunigas Bumša gerokai nusiminė, net nusigando. Jis ėmė aimanuoti, kaip nedėkingas kartais yra žmogaus gyvenimas. Tur būt, jo nusidėjimas ėmė slėgti jo sąžinė, o gal drauge pajuto ir besieriantinio atsistatymo audrą.

— O ką Jūs paisote, Jūs turite gerą ginklą rankoje, — bandžiau jį provokuoti.

— Neturiu ginklo, — jisai naiviai atsakė.

Taip, kunige Bumša, turite savo rankose labai gerą ginklą „Draugo“, — visai švelniai jam pastebėjau ir galop mes visi trys pasileidome juokais, kad taip „nusavintą“ „Draugo“ redaktorių vežėme ir galėjome greitai apmėlavimo sąskaitą išlygti. Tuč tuojau Frankliną pasukau į šiaurę, vėliau į rytus ir greitai atsiradome redaktoriaus privačiame kabinete.

Ėjome prie reikalo. Prisėjo man kalbėti.

— Kunige Bumša, — pradėjau rimtu ir tvirtu balsu — kaip Jūs artimieji, mes atvykome Jums pasakyti, kad šios dienos „Draugo“ viename numery yra melagiais pavadinti sandariečiai ir nepriklausomybės paminėjimo rengėjai. Norime, kad ta pastaba būtų atitaisyta „Draugo“ rytdienos laidoje.

— Well, jeigu kokių dokumentų įrodysite, kad Jūs nemelavote, tai aš tuojau atitaisyčiau, — atšovė mums redaktoriaus kun. Bumša.

— Well, pirma negu mes Jums kokių nors dokumentų įrodysime, kad mes nemelavome, pasakykite mums, kokių dokumentų Jūs vadovavotės, sandariečius melagiais pavadinę? — užklausa pilnu rimtumu ir tvirtumu redaktoriui.

— Jokį įrodymų neturiu — buvo kun. Bumšos atsakymas.

— Todėl prašome pataisymą parašyti ir būtinai rytdienos „Draugo“ laidoje patalpinti, kitaip gali nukentėti mūsų tautinės srovės prestižas ir Nepriklausomybės parengimo paminėjimas — tęsiau toliau.

Tuoju buvo susitarta, kad toks pataisymas bus paties kunigo Bumšos parašytas, man 5 val. vakare paskambinus telefonu bus man perskaitytas ir, jei atitiks, bus šeštadienio laidoje patalpintas.

Tuomi galėjo baigtis mūsų pasikalbėjimai ir spausdinti rankas ruošėmės skirtis, kaip man šovė mintis, kurią tuojau ir pareiškiau.

— Kunige Bumša, apie šį mūsų pas Jus atsilankymą „Draugo“ nei žodelio, gerai? — Sutinku, — buvo jo lakoniškas atsakymas.

Kodėl aš to norėjau? Norėjau, kad redaktoriaus pats savo klaidą atitaisytų. Kitaip jis galėjo priminti, kad pas jį atvykę sandariečiai pasistaisino, paaiškino, todėl dabar apmėlavimas atšaukiamas.

Išėjome. Namo važiuojant p. Krukonis pertraukė tuoliai kinę tylą.

— Daktare, esi geras diplomatas, o ką iš Tavo padarytų toje srityje metus kitus specialios mokslo studijos? — išdidiškai jis mane pagyrė ir draugiškai patarė.

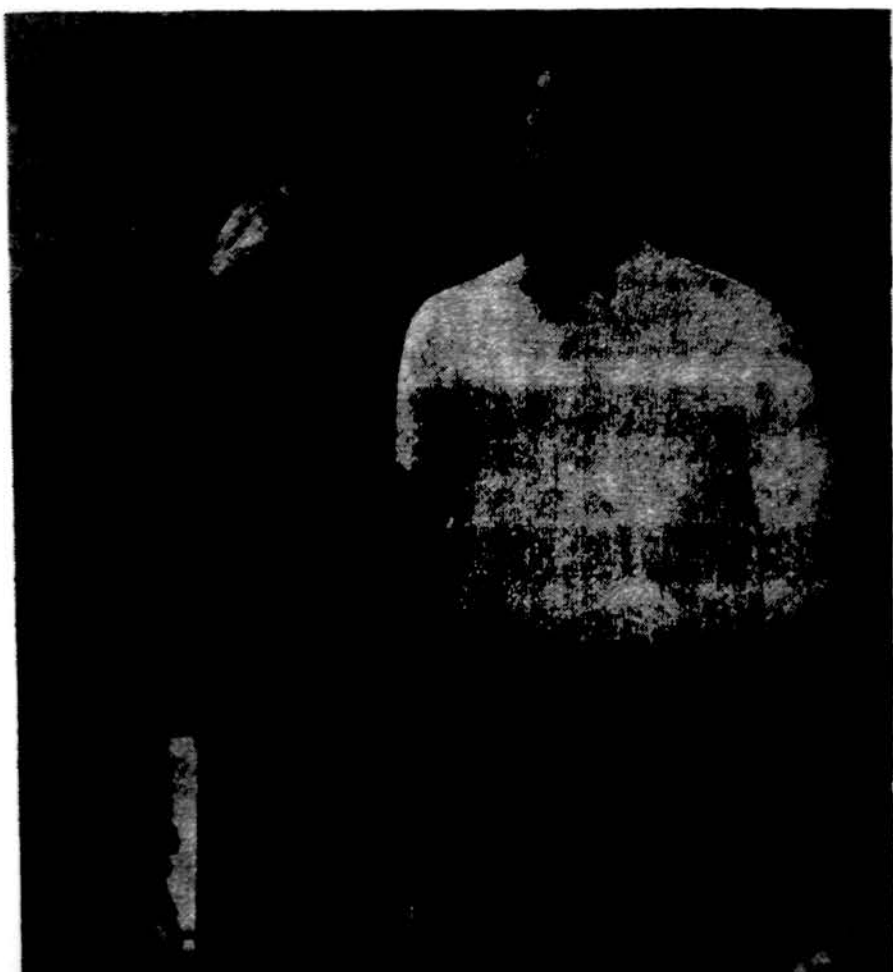
Kaip buvo sutarta, taip kunigas ir padarė, atšaukė.

„FREEDOM FORUM“ DOVANA

Rugsejo 23 d. Vilniaus universiteto žurnalistikos instituto bibliotekoje „Freedom Forum“ — didžiausias JAV fondas, remiantis ir besirūpinantis spaudos, kalbos ir dvasios laisvėmis, — atidarė žurnalistinę biblioteką. Bibliotekos atidarymo ceremonijoje dalyvavo daug žurnalistų, leidejų, žurnalistikos studentų. „Freedom Forum“ fondo vicepirmininkė, atsakinga už tarptautinius reikalus, Chris Wells bei jos pagalbininkės demonstravo dovanotų kompiuterių galimybes. Didžiausia „Freedom Forum“ dovana — trys kompiuteriai MBL, pritaikyti skaityti informaciją, išrašyta „CD News Bank“ kompaktiniame diske. Kompaktiniuose diskuose, kurie bus pristatomi kas 6 savaitės, bus mėnesio „The New York Times“ visos laidos bei pagrindiniai straipsniai iš kitų pagrindinių JAV dienraščių.

REKORDAI, KURIAIS NESIDIDŽIUOJAMA

Lietuvos-Lenkijos pasienyje ties Lazdijais, atrodo, pasiekiami nauji rekordai. Rugsejo 22 d. vakare automobilių eilė prie pasienio punkto iš Lenkijos pusės siekė jau apie 6 kilometrus. Pasak pačiame pasienyje stovintų automobilių šeimininkų, jie eilėje jau praleido 2 paras. Maždaug prieš tiek laiko ir prasidėjo grūstis pasienyje. Kaip informavo Lazdijų pasienio muitinės posto viršininkas Antanas Dapkūnas, tokia ilga eilė susidarė dėl labai padidėjusio užsienyje piktų automobilių srauto į Lietuvą. Taip pat atsirado automobilininkų, kurie atsisakė pasienyje mokėti muitą už į Lietuvą įvežamus automobilius. Atsisakę mokėti muitą, automobilininkai užblokavo eismą ir neleido kirsti sienos net Lietuvoje seniai registruotiems automobiliams. Norėdami paspartinti darbą, Lietuvos muitininkai pasitelkė daugiau darbuotojų. Vakare padėti pradėjo reguliuoti Lenkijos policija, kuriai pagaliau pavyko išardyti kamščius ir sutvarkyti eilę, kuri, beje, siekia 6 kilometrus.

O'Hare aerodrome prieš išskrendant į Lietuvą š.m. rugsejo 30 d. iš kairės: Dina Kaunienė, „Lietuvos vaikų vilties“ komiteto narė, surinkusi per milijoną dol. vertės operacinei reikalingų instrumentų, ir dr. John P. Lubicky, suorganizavęs medicininį kadrą, susidedantį iš 16 asmenų, kurie operuos, mokys ir dirbs Lietuvoje daugiau kaip savaitę laiko.

Nuotr. Jono Tamulaičio

(Bus daugiau)

APLANKIAU ŠALČININKŲ RAJONO IR GUDIJOS LIETUVIŠKAS MOKYKLAS

BRONIUS KROKYS

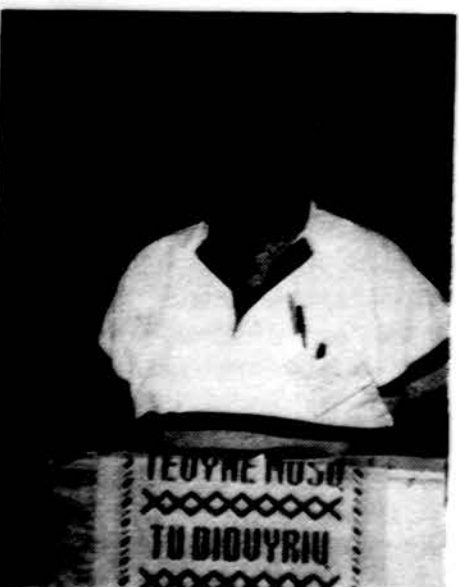
Vykdamas į Lietuvą, nenorėjau apsiriboti vien giminių, tėviškos laukų, buvusių Miško Brolių lankymu, bet norėjau kaitalauti daugiau padaryti liet. visuomenės labui. Norėjau paliesiti tai, apie ką mūsų spaudoje mažai ar nieko nerašoma. Tai mokyklos ir jų veikla Šalčininkų rajone ir Gudijos respublikoje — Pelesoj, Gervėčiuose.

Kadangi aš mokau lietuvių kalbą JAV jau 34 metai šeštadieninėse mokyklose arba suaugusių kursuose ir mes čia esame mažuma lietuviškuose telkiniuose, kovojame už savo išlikimą, tai man atrodė, kad ir tuose rajonuose lietuviai yra mažuma, ir jie kovoja už savo teises bei išlikimą, todėl yra daug panašumo. Man buvo įdomu patirti, kokios jų mokytojų darbo sąlygos, kaip jiems sekasi? Ten, kur didelės mokyklos, jie tvirtai jaučiasi, tomis mokyklomis aš daug nesidomėjau. Ten, kur tautinio išlikimo kova, įtampa kasdien, tiems buvo mano ypatinga simpatija.

Parašyti laiški

Parašiau apie tai LB Švietimo tarybos pirmininkei R. Kučienėi laišką ir paprašiau tų mokyklų adresų. Paprašiau dovanėlių, jei galima šratinukų, knygos aplankų. R. Kučienė su tuo mielai sutiko, atsuntė 28 mokyklų adresus, pridėjo dar Vilniaus ir Švenčionių rajonus. Telefonu kalbant, pažadėjo atsiųsti 4000 šratinukų, kas man atrodė per daug, nes turėjau į Lietuvą ir asmeninio bagažo. Pasakė, kad aplankų šiuo metu nėra Švietimo taryboje. Gavęs adresus, rašiau laiškus mokytojams ir mokyklų vedėjams. Parašiau ir Gudijos Liet. Bendruomenės pirmininkei Maciulevičiui, kad birželio 7 d. būsiu Lietuvoje, Vilniuje. Daviau adresą ir telefono numerį Jūratės Krokytės-Stirbienės Justiniškėse, nes pas ją važiuoju. Parašiau, kad norėčiau su tais mokytojais susitikti, juos aplankyti, susipažinti su jų ir mokyklos mokytojų sąlygomis. Ir taip pat pažymėjau, kad tai privati iniciatyva, nesu kieno nors siūstas.

Mačiau, kad tų mokyklų daug, jos gali būti netoli viena kitos, pasiūliau, ar negalėtų paskirti laiko į vieną vietą susirinkti keli mokytojai ir man tą laiką pranešti, tada būtų aplankyta kelios mokyklos-mokyklėlės (yra labai mažų) ir karto. Pažymėjau, kad turiu ir mažų dovanėlių iš mūsų Švietimo tarybos ir nuo savęs.

Bronius Krokys

Mes žinome apie Pietų Lietuvos mokyklas

Be susipažinimo su mokytojų sąlygomis, norėjau perduoti mokytojams šį pranešimą, kad mokytojai savo ruožtu perduotų mokiniams, jog mes, Amerikos

lietuviai, be abejo, ir Kanados lietuviai, žinome apie jūsų mokyklas, apie mokinius ir džiaugiamės, kad mokytės lietuviškuose mokyklose savo gimtąja kalba. Amerikos lietuviai nori ir ateityje jūsų neužmiršti, palaikyti ryšius kaip broliai ir sesės lietuviai su lietuviais. Taip pat galima priminti mokiniams, kad Amerikoje ir Kanadoje yra daug lietuvių ir jie yra susiorganizavę į Lietuvių Bendruomenę ir kitas organizacijas: vyčiai, ateitininkai, skautai, kad yra daugybė lietuviškų parapijų ir lietuviai meldžiasi lietuviškai.

Kas vietinį jaunimą trauktų į lietuviškas mokyklas?

Ką daryti, kad lietuviškos mokyklos būtų patrauklesnės jaunimui, kad mokiniai galėtų, be kitų dalykų, dar ir pasirodyti, kad jie yra remiami ir Amerikos lietuvių. Jiems palankus dalykas: Lietuvoje oficiali valstybinė kalba yra lietuvių. Taigi — nori nenori — gyvenimas reikalauja, kad pat mokyti lietuviškai. Kas dar gimnazijos programoje patrauktų jaunimą į lietuvišką mokyklą? Tautiniai šokiai, dainos, sportas, lietuvių kalba liturgija, pamaldos. Švenčių metu, minėjimų meninių programų atlikimas; vaidinimai, poezijos ir dainų montažai, ekskursijos į Palangą, Trakus, Kryžių kalną, Vilnių; lietuvių literatūra, legendos, istorija.

Tad, lankydamas mokytojus ir direktorius, vis klausiau: „Kiek turite mokinių? Ar turite muzikos mokytoją, chorą, chorėlį? Ar turite tautinių šokių mokytoją? Ar turite lietuviškas pamaldas, sporto klubą?“ Jei šiuos dalykus turės, tai ta lietuviška mokykla dides, mokinių skaičius augs. Ji trauks ir nutautėjusius lietuvius iš save, nes tie dalykai žmonėse žiebta tautinę samonę, kuri taip reikalinga Pietų Lietuvoje ir Gudijos lietuviškuose salose.

Pasikalbėjimai su mokytojais

Ką tik nuvykus į Vilnių, birželio 8 d., skambina Pelėsos lietuviškos mokyklos vedėja Petronėlė Brazauskienė ir sako, kad ji su vyru esanti Vilniuje ir norėtų atvykti pasikalbėti. Labai apsidžiaugiau ir pakviečiau atvažiuoti.

Netrukus prie durų pasirodė Brazauskai ir dar su gražia puokšte rožių. (Lietuvoje labai priimta, lankantis svečiuose, atnešti gėlių.) Jie buvo labai nustebinti, gavę mano laiška, labai džiaugėsi, kad Amerikos lietuviai domisi jų mokykla, Pelėsos lietuvių kultūrine veikla. Jie turi problemų su Gudijos valdžia. Mokykla dar neįregistruota. Labai norėjo, kad atvykęs aplankyti mokyklą, užvestą lietuvišką sodą, pamatyti mokytojų sąlygas.

Kalbėjome apie technines priemones, kaip įtikti valdžiai, kad į tą lietuvišką mokyklą įregistruotų. Pasakiau, kad neturiu vizos įvažiuoti į Gudijos respubliką, bet jie sakėsi turį pažįstamų muitininkų ir mane nusiųs.

Po kiek laiko paskambino Brazauskai ir pranešė, kad į Pelėsą vykti nereikės, nes birželio 24 d. į Vilnių atvyksta visi mokyklos mokytojai daryti pranešimą Švietimo ir kultūros posėdyje. Ten dalyvaus ir PLB pirm. B. Nainys. Tose

pačiose patalpose veikia Gervėčių lietuvių klubas, taigi Pelėsos ir Gervėčių mokyklų reikalai atidedami iki ketvirtadienio. Aš su giminaičiu Vytautu leidžiuos į Šalčininkų rajono mokyklas.

Po Pietų Lietuvą

Provincijos keliai. Kryžkelėse parašai į Gardiną, Minską Lydą, bet niekur nėra ir Jašiūnus, Turgelius, ten, kur mums reikia. Reikia klausyti praeinančių vyra. Vytautas užklausa lietuviškai. Atsako rusiškai, nurodo kelią. Jašiūnuose klausiam, kur lietuviška mokykla. „Oh, litovskaja škola“, atsako rusiškai. Atrodo, vis tik suprato lietuviškai.

Kalbu su mokyklos direktorium J.P. Mokinių skaičius — 106, mokytojų — 15, 9 klases. Turi muzikos mokytoją, bet neturi choro. Neturi sporto salės, nors prašo iš Lietuvos valdžios priestato. Nėra kunigo, tai ir pamaldų lietuviškai nėra. Esą nedaug lietuvių apylinkėje (iš kur tiek mokinių?) ir dar ne visi lanko bažnyčią. Lenkai aktyvūs.

Mokykla prašo pagalbos iš Lietuvos valdžios. Direktorius nuomone, kad būtų steigama kokia nors lietuviška įmonė apylinkėje, kad būtų žmonių realaus intereso mokytis lietuviškai, o dabar, atrodo, kad ta lietuvių kalba kitataučiams nereikalinga. Mokykloje nuotaika pesimistiška.

Grijome tuo pačiu keliu į Baltąją Vokę. Bažnytkaimis. Nėra gatvelių parašų. Klausiam: „Kur lietuviška mokykla?“ Ir vėl tas pats: „Litovskaja škola“. Supranta klausiamasis, nurodo rusiškai. Čia visai kita nuotaika — optimistiška. Mokinių 74, bet rudenį bus 83. Mokytojų 19. Turi muzikos mokytoją ir chorą. Turi tautinių šokių grupę, bet nėra lietuviškų pamaldų. Veikia 12 klasių. Turi sukurę puikų muziejų. Parodo ir mums, duoda suvenyrą — audimui šaudyklę ir vijurką siūlomas vyti. Dirba kūrybingai, pvz. kai ruošia lietuviškas programas apie lietuviškus papročius, šventes, paruošia ir lenkų kalba, kad patenkintų visus apylinkės gyventojus.

Leidžiamės į Turgelius

Turgeliai — nykstantis bažnytkaimis. Vėl nekokia nuotaika. Mokyklėlė tik kuriasi. Viena mokytoja. Mokinių 8, mažai vaikų. Mokytoja dar nieko neturi. Sako turi lietuviškų paveikslų, bet neturi rėmų. Ar turit vaikams „Meškiuką Rudnosiu“? Sako ne.

Ji dėsto lietuvių kalbą ir lenkiškose klasėse. 29 mokiniai paprašė dėstyti sustiprintą lietuvių kalbą. Pamokyti lietuviškų dainų, bet nėra pianino. Mokytoja yra nuo Jiezno, nemoka lenkiškai. Jei atsiųstų mokyklai dovanų, tai prašo knygų.

Medininkai — tokiam brangiam Lietuvos kampelyje tiek mažai lietuviškos dvasios. Mokytoja — viena, kilusi nuo Kupiškio. Jauna labai, graži. Kalbamės jos butelyje, nes jau popietė. Kambarėje ant spintos lentynos Lenino portretas. Šalie Landsbergio nuotrauka. Stebuiosi ir klausiu „Kodėl dar Lenino paveikslas?“ Pusiau juokdamasi atsako: „Neseniai taip gerbėm, o dabar išmesti“.

Važiuojam pro Medininkų pilies pamatus, sienų griuvėsius. Čia glūdi galingos Lietuvos istorija — kuo ir dvelkia pilies sienos. Važiuojam prie muitinės, kuri yra netoli. Čia plevesuoja Lietuvos trispalvė. Muitininkai žaliomis uniformomis, mandagūs. Leidžia praieiti ir tragedijos vietą, kur buvo nužudyti 7 lietuviai muitininkai. Toje vietoje dabar statoma koplyčia. Daug mašinų ir Gudijų, sunkvežimių, mažai ir Lietuva. Rytė gali būti atvirkščiai, nes Vilniaus turguose daug gudų su prekėmis. Palinkėję muitininkams sėkmės darbe, leidžiamės į Rudaminą (Vilniaus, nes prie Lazdijų yra kita Rudamina).

Rudamina. Rudenį bus mokinių 300. Turi chorą — nedidelį. Yra tautinių šokių grupę jaunesniems mokiniams. Turi lietuviškas pamaldas. Jie 1989 m. atsiskyrė nuo trikalbės mokyklos, laukia atskirų nuosavų patalpų. Direktorius švenčioniškis, p. Cijūnėlis. Jaučiasi tikras gimnazijos šeimininkas. Atidaviau apie 300 šratinukų perduoti mokiniams.

Buvo jau pavakarys, per vėlu važiuoti į Marijampolį. Daviau

daugiau šratinukų ir prašiau juos perduoti Marijampolio mokyklai. Direktorius pastebėjo, kad lenkai ir rusai pradeda ateiti į lietuvišką mokyklą. Ir šiaip jaučiamas, kad lietuvių kalba yra reikalinga, nes kraštas yra Lietuvos respublika, valstybinė kalba yra lietuvių.

Peršasi išvados

Aplankius mokyklas, mokytojus, peršasi šios išvados sėkmingam darbui:

1. Svarbu geri, kūrybingi mokytojai lietuviai;
2. turėti mokyklose muzikos, tautinių šokių ir sporto mokytojus, kurie, kur tik įmanoma, organizuotų mokinių chorų ar dainos vienetų, tautinių šokių grupes, sporto būrelius, nes šie dalykai vilioja jaunimą.
3. Lietuviškai liturgija — pamaldos. Čia išskyla reikavimai lietuvių dvasininkijai, mokinių tėvams, mokiniams ir mokytojams.

Reikia veikti mokinių tėvus, kad jie reikalautų lietuviškų pamaldų. Čia pavyzdys yra Punsko-Seinų lietuviai. Jie išsikovojo lietuviškas pamaldas. Po II Vatikano suvažiavimo visiems yra aišku, kad kiekvienas tikintysis turi teisę meldtis sava kalba. Čia turėtų būti atkreiptas didelis lietuvių dvasininkijos dėmesys. Kaip lenkų kunigai turėjo daug itakos lietuvių per bažnyčias lenkinti, taip dabar lietuviai kunigai turi sulaukęs lietuvių atlievinti.

Mokytojai turėtų sudaryti sąlygas susirašinėti mokiniams su Lietuvos ir Šiaurės Amerikos lietuviais. Turėtų kurtis-organizuotis ir ten lietuviškos jaunimo organizacijos: skautai, ateitininkai, sportininkai. Jie turėtų lenktyniauti ir bendrauti su visos Lietuvos jaunimo organizacijomis. Kai mokytojų užklausi, ar jie ruošiasi Dainų ir tautinių šokių šventei, kuri įvyks 1994 m., atsakymas buvo, kad jie nieko net nežino apie ją.

Gudijos, Punsko, P. Lietuvos mokyklų problema yra aktuali, ir tai yra daugelio įstaigų ir žmonių darbas. Veikiant šia kryptimi, manytina, kad lietuviškos mokyklos didėtų. Jas lankytų visos lietuviškas jaunimas.

CLASSIFIED GUIDE

IEŠKO DARBO

Moteris iš Lietuvos ieško darbo. Gali dirbti namų ruošoje, prižiūrėti ligonius arba vaikus. Šiek tiek kalba angliskai.

Tel. 708-499-4558

MISCELLANEOUS

10%—20%—30% pigiau rinktės už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas mus.

FRANK ZAPOLIS
3200 1/2 West 98th Street
Tel. — (708) 424-9654
(312) 581-9654

ELEKTROS.

[VEDIMAI — PATAISYMAI]
Turio Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.

312-779-3313

KLAUDIJUS PUMPUTIS

FOR SALE

HELL IN ICE
Onutė Garbštienė

A diary (much like that of Ann Frank), which begins in 1941 when a group of Lithuanians were loaded in cattle cars and dispatched to the wastelands of Siberia. This diary is a record of a woman — a people's nation, ravaged by a vicious occupying force, but resisting and surviving.

Translated by Raimonda K. Sautuška. 256 pages, hard cover. Published in Lithuania 1992. Book price \$13.00. Shipping and handling in USA \$2.00. Canada — \$3.00. Illinois residents add \$1.14 for sales tax. Send orders to: Draugas, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629-5589.

REAL ESTATE

RE/MAX
REALTORS
(312) 506-5859
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar Parduodant
- Greitas ir Sąžiningas Patarnavimas
- MLS. Kompiuterių ir FAX pagalba
- Nuosavybių įkainavimas
- Perkame ir Parduodame Namus,
- Apartamentus ir Žemę.
- Pensininkams Nuolaida.

FOR SALE

Near Lemont, IL 11+ acres, wooded with creek \$114,900. Century 21/Olasko Co., Inc. Tel. 708-257-7100
Martha Teitlus Emily Mansell
(home) (home)
708-257-2815 708-389-2010

FOR RENT

Išnuomojamas 3 kamb. 1 mieg. butas Marquette Pk., apyl. arti 71 St.; su šiluma, virykle, šaldytuvu. \$300 mėn. Kreiptis į Almag, tel. 312-476-8727 nuo 8 v.r. iki 4 v. p.p.

Išnuomojamas 6 kamb. butas pensininkų amžiaus asmenims Brighton Pk. apyl. Be gyvuliukų. \$350 mėn., tel. 312-847-4855.

DRAUGE GAUNAMI NAUJAUSI LEIDINIAI

GROŽIO AKIVAIZDOJE, novelės. Andrius Norimas. 207 psl.	\$10.00
VIDURNAKČIO SARGYBOJE 1 t. Lietuva sovietinėje okupacijoje. Vyt. Vaitiekūnas. 371 psl.	\$12.00
LAISVĖ BE TIESOS — NELAISVĖ, polemika su laisvamaniais. Aleksas Šatas. 268 psl.	\$10.00
ŽVILGSNIAI PER ATLANTĄ I LIETUVĄ, straipsniai ir apybraižos. J. B. Laučka. 192 psl.	\$10.00
PRO GELEŽINĘ UŽDANGĄ, kelionių į Lietuvą aprašymai. Juozas Kaributas. 177 psl.	\$7.00
JAUCIU-MATAU-GIRDŽIU, eilėraščiai. Juozas Paškevičius. 111 psl.	\$3.00
NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS ISTORIJA 1918-1940. Juozas Jakštas. 272 psl.	\$15.00
ONA DOKALSKAITĖ, monografija-piešinių albumas. 186 psl.	\$35.00
LIETUVIŲ PAPROČIAI IR TRADICIJOS IŠEIVIJOJE, lietuvių-anglų kalbomis. D. Bindokienė. 364 psl.	\$15.00
ŠALIS KURIOJE GYVENAM, kelionių įspūdžiai. Vincas Šalčiūnas. 296 psl.	\$12.00
KITUOSE KRAŠTUOSE, kelionių aprašymai. Stasys Dalius. 383 psl.	\$9.00
ŽEMAIČIŲ KALVARIJOS KALNAI, kasėtė, religines giesmes, gieda ŪLOS ansamblis ...	\$8.00
LITHUANIAN FOLK MUSIC, šokių muzikos kasėtė. Ansamblis ŪLA	\$8.00

Pastaba. Užsakant knygas per paštą, pinigų nesiųsti. Užsimokėsite gavę sąskaitą, kurioje bus pridėta ir persiuntimo išlaidos.

Dr. JUOZAS JAKŠTAS

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS ISTORIJA 1918-1940

Vytauto Didžiojo universiteto profesoriaus paskutinis kūrinys, skirtas nepriklausomos Lietuvos laikotarpiui nušviesti. Skaitytas ras atsakymus į daugelį klausimų, kuriuos autorius pats išgyveno, patyrė. Knyga 272 puslapių su gausiomis ir retomis iliustracijomis. Prie: 1922, 1928 ir 1938 metų Lietuvos respublikos konstitucijos, ministrų kabinetų sudėtis 1918-1940 metais. Knyga įrasta, išleido VYDŪNO fondas Čikagoje, tinka dovanoti kiekvienam lietuviui ir Lietuvoje. Knygos kaina 15.00 dol. Užsakant paštu, dar pridėdama 2.50 dol., į Kanadą 3.00 dol., kitus kraštus 3.50 dol. Illinois valstijos gyventojai dar pridėdama 1.31 dol. mokesčių. Užsakymus siųsti: DRAUGAS, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629.

City Center GT-International

PLB IR LIETUVOS KULTŪROS MINISTERIJOS PAVEDIMU OFICIALI
KELIONIŲ AGENTŪRA TVARKYTI IR KOORDINUOTI KELIONES Į
1994 DAINŲ ŠVENTĘ LIETUVOJE.

Kviečiame VISUS pasinaudoti SPECIALIAI NUPIGINTOMIS LĖKTUVŲ BILETŲ
KAINOMIS Į DAINŲ ŠVENTĘ!

SIŪLOME:

Septinių (7), dešimties (10) ir keturiolikos (14) dienų maršrutus po Lietuvą. Keturiolikos (14) ir septyniolikos (17) dienų maršrutai po Baltiją. Pavienius ir grupinius maršrutus pagal jūsų pageidavimus. Viešbučių rezervacijas. Plataus pasirinkimo transportas: keleiviniai automobiliai — Cadillac Seville, Cadillac El Dorado, Audi, Ford T-Bird, mini-autobusai (vans) Ford Aerostars, Toyota, Dodge ir Mercedes — Benz autobusus.

Visos mūsų raštinės Lietuvoje yra pasiruošę suteikti jums įvairias turizmo paslaugas. Reikalui esant, galite kreiptis: VILNIUJE, KAUNE, KLAIPĖDOJE, ŠIAULIUOSE IR PANEVĖŽYJE.

Lietuvos Kultūros ministerijos pavedimu, geriausi bilietai į visus 1994 DAINŲ ŠVENTĖS renginius bus platinami sausio mėnesį tik per mūsų agentūrą.

Atstovaujame visas akredituotas pasaulio oro linijas. Jums pageidaujant, galime išrašyti lėktuvo bilietus mūsų raštinėje Vilniuje. Apmokėjimas gali būti Amerikoje, arba Lietuvoje. Garantuojame žemiausias kainas ir užtikrintą patarnavimą.

Visais kelionių reikalais — bilietais, atostogomis po visą pasaulį, kelionėmis laivu, traukiniu, lėktuvu — kviečiame kreiptis į mus ir mes maloniai ir profesionaliai aptarnausime visose mūsų raštinėse.

G. T. INTERNATIONAL, INC.
9525 SOUTH 79TH AVENUE
HICKORY HILLS, ILLINOIS
60457

TELEFONAI: (708) 430-7272
TELEFAX: (708) 430-5783

City Center GT-International
GEDIMINO PROSPEKTAS NR. 37
VILNIUS, LIETUVA

TELEFONAI: (370) 2-223-147
2-223-154

TELEFAX (370) 2-223-149

LAIŠKAI

DĖL „DRAUGO“ PRISTATYMO

Prieš kiek laiko Jūs rašėte, kad, gal sekant „Tribune“ pavyzdžiu, reikėtų bandyti suorganizuoti „Draugo“ išvežiojimą privačiai. Žinant, kad „Draugas“ didelės sumas sumoka pašto išlaidoms, gal privatus išvežiojimas bent Illinois apylinkėse būtų efektyvus.

Prieš savaitę – trečiadienį, skačiau pareitę penktadienį „Draugą“ (ką tik gavau!), kviečia į mokinių piešinių atidarymą Jaunimo centre. Mėgstu stebėti vaikų darbus. Ir kaip gi eisi, kad jau trečiadienį! Galbūt 2-3 kartus išvežiojimas būtų patartinas. Vis vien gautum 2-3 dienų senumo, o ne visos savaitės, kaip dažnai atsitinka. Mano sūnus gyvena Utah valstijoje, jis sako, gauna 4-5 numerius iš karto. Gali būti sudėti į voką 5 dienų laikraščiai, jam būtų net patogiau, nebūtų sumaišyta datos. Bandykite stumti tą mintį toliau, gal ir atrasime būdą, kaip sureguliuoti „Draugo“ pristatymą.

Eugenija Baršketienė
Hinsdale, IL

O KODĖL NE MARTINIQUE?

Laiškų skyrė Juozas Keršas „randa reikala“, anot jo, dienraščio metinio pobūvio rengėjus pakritikuoti. Į tas kritikas noriu trumpai atsakyti.

Pirmiausia, „Draugo“ metinio pobūvio „nuolatiniai korespondentai“ neaprašė su pagrazinimais, visagomis ir padėkomis. Netgi pavyri neaprašė. Iš J. Keršo filosofavimų aiškiai matyti, kad jis tikriausiai nėra didesnių renginių ruošėjas, bilietų platintojas ir organizavimo naštos nešėjas. O dėl jo „pozityvios kritikos, kaip pas mus priimta“, peršasi mintis, kad tie, kurie mažiausiai prisideda, daugiausia kritikuoja ir kietai iš kitų reikalauja.

„Draugas“ turi savo nuolatinių rėmėjų, kurie kasmet užsisako stalus, bet ir reikalauja, kad būtų puiki atmosfera, geras maistas ir kiti priedai. Nei vienoje, J. Keršo suminėtoje, lietuviškoje salėje netelpa 450 žmonių.

Jūs valia, p. Keršai, į Martiniqne neiti, bet agituoti, kad ir kiti neitų, tai jau piktas darbas pačiam „Draugui“. O mūsų redaktorė įrodė, kad, net ir labai kenksmingus finansinius sunkumus turinčiam dienraščiui laiškas cenzūroje neužkliuvo. Dabar tie, kurie pyksta, kad „Draugas“ spausdina jiems nepalankius laiškus, turėtų sugrįžti į „Draugo“ šeimą, nes įrodė, kad demokratiškas nesąliskumas laimi.

Stasė E. Semėnienė
Chicago, IL

AR KRISTUS KALTAS?

„Draugo“ penktadienį laidoje (10.1), laiškų skyrė, Al. A. Simmons kritikuoją dr. L. Sidrį už pasakymą: „kad reikia sekti Kristaus pėdomis“. Ne KRISTUS yra kaltas, kad lenkų kunigai ir lenkų valdžia lenkino lietuvių, kad kryžiuočiai žudė lietuvių ir degino jų gyvenvietes.

Jeigu aukščiau minėtos tautos ir pavieniai asmenys būtų nuoširdūs Kristaus mokslo išpažinėjai ir būtų vykdę Dievo duotus nurodymus, žemėje būtų rojus. Kad į žemę ateitų rojus, mes patys turime atgimti dvasia ir gyventi pagal Dievo duotus nurodymus. Kadangi žmonija žiūri ne Dievo, bet savo tikslų, ilgai truks, kol žmonės ir pasaulis pagerės.

Antanas Pauzuolis
Chicago, IL

NESIKRYŽIUOKIME UŽ SVETIMĄ KALTĘ

„Draugas“ Nr. 158 (1993. VIII.18 d.) savo pirmame puslapyje, pateikdamas skaitytojams Eltos žinių žiupsnelį ir užsimindamas žydų genocido Kaune 52-ąsias metines, nepagrįstai apkaltina Lietuvos valdžią: „Tuometinės vietos valdžios potvarkiu 1941 metų liepos 15 d. – rugpjūčio 15 dienomis į Vilijampolėje įrengtą getą buvo suvaryta daug tūkstančių Kauno gyventojų žydų. (mano pabrauka. Br. N.). Pirmiausia pasirūpinta sunaikinti labiausiai kurybingą šios bendruomenės dalį – kad nebebūtų kam organizuoti pasipriešinimo judėjimą“.

Čia rūpestingai apeinamas Vokietijos karinės ir civilinės valdžios vaidmuo Lietuvos žydų skerdynėse. Teiginiai surengiami taip, tartum vokiečiai būtų buvę niekuo dėti, o tik Lietuvos valdžia daug tūkstančių žydų suvarysi į Vilijampolės getą ir ten juos skerdusi.

Iš tikrųjų buvo atvirkščiai. Vokiečiai ėmė naikinti Lietuvos komunistinius veikėjus ir žydus anksčiau, kaip „Draugo“ nurodoma 1941 m. liepos 15 d. data. Jau 1941 m. liepos 6 d. „Pranešimai apie įvykius Sovietų Sąjungoje“, leisti Reicho SS Fuehrerio ir Vokietijos policijos šefo Heinrich Himmlerio įstaijos, rašė:

„Iš Tilžės buvo įvykdyti trys didieji valgomai, būtent: sušaudyta Gargžduose 201, Kretingoje 214, Palangoje 111 asmenų... Visuose trijuose valyvuose likviduota daugiausiai žydai. Tačiau tarp jų buvo pat pat bolševikų veikėjų ir iš pasalų šaudžiusių; juos kariuomenė perdavė saugumo policijai“. Ten pat toliau rašoma: „Kauno komendantūros birželio 28 d. įsakymu. Iš patikimųjų partizanų sudarytos 5 pagalbinės policijos paskopos. Iš jų dvi pavalduotos paskopos komandai (atskiras karinis dalinys. Br. N.). Viena iš jų saugo Kaune (7-tas fortas) dabar įsteigta žydų koncentracijos stovyklą ir vykdo egzekucijas, o kita, susitarus su paskirties dalinio karo komendantu, naudotina tvarkos policijos uždaviniais“.

(National Archives Microcopy, No T-175, Serial – 233, Frames 429-430). Nuginklavius partizanus, nuo 1941 m. birželio 28 d. valstybinė galia de facto atsidūrė Vokietijos kariuomenės rankose, o Lietuvos valdžia, kuri 1941 m. liepos 27 s. buvo formaliai likviduota, nustojo gebėti pati savarankiškai dorotis krašte, juolab žėisti gyventojų laisvę, gyvybę.

Bronius Nemickas,
New York, NY

KEISTA LOGIKA

„Draugo“ skaitytojų laiškų skyrius yra įdomus tuo, kad visi galime išreikšti savo nuomonę įvairiomis temomis, mintimis ir klausimais. Tai yra puikus būdas demokratinėje šalyje. Tačiau pasitaiko atvejų, kai elininis skaitytojas paskaito tuos straipsnius ir jais pasipiktina. Kodėl pasipiktina? O gi todėl, kad mums dar trūksta demokratinės tolerancijos. Atsiranda, kad šio skyriaus laiškų rašytojai, kaip sakoma, vienus kelia į padanges, o kitus – drabsto purvais.

Ponai laiškų rašytojai, būkime kultūringi ir gerbkime kitų žmonių idėjas bei nuomones. Jeigu jums kas asmeniškai nepatinka, tai nieko blogo, tačiau, kai skaitai, kaip tie laiškų rašytojai mėgsta švaistytis kitus paniekinančiais žodžiais, čia jau ne demokratija, o tik atsikėrimas kitiems, kurie nesutinka su jų nuomonėmis.

Yra atvejų, kai laiškų autorius neatskiria politinio asmens nusistatymo nuo jo profesijos. Koks yra reikšmingas lyginti

Lithuanian Mercy Lift darbuotojos po pasisekusio pokylio š.m. rugsėjo mėn. Antroje eilėje iš kairės: Rita Riškienė ir Vilgailė Lendraitienė; pirmoje eil. iš kairės pokylio rengimo komiteto narės: Lidija Ringienė, Daina Rudaitienė ir Vėgija Rimeikienė.

„DRAUGO“ RĖMĖJAI

„Draugo“ laikraščiai išlaikyti, atsiųsdami prenumeratos mokesį kitiems metams arba atsilygindami už skelbimus, gautas knygas ir plokšteles, savo aukas įteikė:

30 dol. Aldona Markelienė, Oak Lawn, IL.
25 dol. Magdalena Juozaitis, Stayner, Ont., Kanada, Valentine Saladzius, Miami Beach, FL, Victor Yanz, Chicago, IL.
20 dol. „Tėvynės garsai“ – radijo programa, kurią veda Aldona Stempuzienė, Cleveland, OH; Teresė Alenskienė, Lemont, IL; dr. A. L. Čepulis, Willowhby, OH; Aleksandra Gylėnė, Olympia, WA; Vida Kašubaitė, Pittsburgh, PA; Aldona Klimavičienė, Worcester,

asmens politinį nusistatymą su jo profesija ir prikergti posaki, kad yra profesinės pagarbos stoka.

Vytautas Šeštokas
Los Angeles, CA

APŠVIESKITE NEŽINĖLĮ

Jau kelintas kartas aptinku laikraščiuose minint linų šiaudelius, bet nežinau, kas jie yra. Mano laikais, nepriklausomai Lietuvoje apdoroti linus, gaudavome sėmenis, pluoštą ir spalvų, bet šiaudelių taip ir neteko išauginti. O jie, matyt, labai svarbūs, kad tenyščiai pramonininkai skundžiasi jų stigliumi ir žada net iš svetur parsivežti. Tai ir sakau, ar tik nebus tas naujagimis, išaugintas mūsų žemėje pagarsėjusio tarybinio genetiko Lysenkos „priešakinės“ technikos pastangomis.

Ir dar vienas klausimas, ar dabar Lietuvoje linai auga tik su šiaudeliais ar ir su spalvais? Kas klausia, tas neklysta. Tad būkite geručiai ir apšvieskite nežinėlį.

Stasys Griežė
Dudley, MA

Kalėdos artėja!
SUTEIKITE DŽIAUGSMO GIMINĖMS LIETUVOJE
☑ AIR CARGO
☑ SIUNTINIAI LAIVU
☑ DOLERIŲ PERSIUNTIMAS
SIUNTINIAI PRISTATOMI BE MUITŲ
atlanta IE, Inc.
2719 West 71st Street, Chicago, IL, 60629
tel. (312) 434-2121 ; 1-800-775-SEND

DRAUGAS, antradienis, 1993 m. spalio mėn. 12 d.

5

A.†A. JONAS GUOBUŽIS

Staigiai ir netikėtai mirė 1993 m. spalio 8 d. 2 val. p.p., sulaukęs 87 mtų.

Gyveno Chicagoje, Marquette Parko apylinkėje. Gimė 1907 m. gegužės 16 d., Biržų apskrityje, Pabiržės parapijoje. Amerikoje išgyveno 44 m.

Nuliūdę liko: žmona Marija, sūnus Paulius; Lietuvoje mirties Aurelija, anūkės Raminta ir Kristina, proanūkas Andriukas.

Velionis buvo Lietuvių Fondo ir Korpl' Fraternitas Baltienės narys; priklausė Ateitininkams Sendraugiams.

Velionis buvo pašarvotas pirmadienį, spalio 11 d. nuo 2 iki 8 v.v. Petkus Marquette laidojimo namuose, 2533 W. 71 St.

Laidotuvis įvyks antradienį, spalio 12 d. Iš laidojimo namų 9 val. ryto bus atlydėtas į Šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kurioje bus aukojamos 9:30 val. ryto Šv. Mišios už velionio sielą. Po Mišių velionis bus nulydėtas į Mount Hope kapines.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šios laidojimo.

Nuliūdę žmona, sūnus ir šeima.

Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus / Donald M. Petkus.
Tel. 312-476-2345 arba 1-800-944-7600.

A.†A. JONUI GUOBUŽIUI

netikėtai mirus, jo žmonai, mūsų kuratorei, MARIJAI, sūnui PAULIUI, marčiai AURELIJAI ir anūkėms RAMINTAI ir KRISTUTEI, giminėms Amerikoje bei Lietuvoje reiškiamo nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime.

Lietuvių Evangelikų Reformatų
Bažnyčios Kolegija

A.†A. STASEI ŠERGALIENEI

mirus, jos dukrai ONUTEI PELECKIENEI, sūnams JURGIUI ir ANTANUI, žentui JUOZUI, reiškiamo giliausią užuojautą:

Arlauskai
Balčiūnienė
Čekauskai
Derenčiai
Dulaičiai
Esthienė

Ratnikai
Vyšniauskai
Savickai
Žalkauskai
Zubavičiai

Sunny Hills, FL

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

KĄ DARYTI, JEI...?

„Ką daryti, jei mano artimieji mirė nuo namų? Ką daryti, jei aš mirčiau kažkur?.. Ką mano šeima darytų...? Ką daryti, jei...“

Nestebėtina, kad žmonės rūpinasi ką daryti, jei...? Mes visi esame jūdi visuomenė: darbo reikalais keliaujame po visą kraštą, daugelis pensininkų gyvena pensininkų apylinkėse, toli nuo savo vaikų. Tačiau nenusiminkite – Mes galime jums padėti! Nelaimės atveju mes galime būti jūsų patarėjai ir pagalbininkai, nežūrint nuotolių.

Kaip? Mes priklausome „The Inman Group“ Amerikoje didžiausia grupei specialistų, kurie gali mirusįjį atvežti ar nuvežti į bet kokią krašto vietovę. Jūs paskambinate mums, mes paskambiname jiems – ir viskas sutvarkyta!

Patarimas: Pakalbėkime apie jūsų šeimos reikalus ir nuspręskime, kaip jūs norėtumėt tvarkytis nelaimės atveju. Kelios minutės sutarimo jums ne vieną skausmą ir rūpesčių valandą.

CHICAGO

PALOS HILLS

PETKUS & SON
MARQUETTE FUNERAL HOMES, LTD.

Mūsų šeima patarnauja jūsų šeimai nuo 1929 metų
ANTHONY B., DONALD A., & DONALD M. PETKUS
312-476-2345

CICERO

LEMONT

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

„Lietuvių egzodo literatūra 1945-1990“, Čikagoje išleista monumentalioji knyga, jau pasiekė ir Lietuvą. Jos leidėjas-mecenatas Lietuvių fondas 400 veikalų egzempliorių pasiuntė ten kaip dovana tėvynei. Knyga ten gavo visų rajonų centrinės bibliotekos, universitetų bei kitos aukštosios mokyklos, mokslo institucijos ir pavieniai literatūros mokslininkai. Šio leidinio sutiktuvės Čikagoje įvyks spalio mėn. 29 d. (penktadienį), 7:30 v.v., Jaunimo centro kavinėje.

Organizacijos ir pavieniai asmenys, užsisakę vietas į kun. Juozo Vaišnio kunigystės 50 metų sukakties progą ruošiamą pagerbimą, kuris įvyks spalio 24 d. Jaunimo centre, prašomi atsiskaityti iki spalio 15 d. Čekius siųsti: Al. Likanderienė, 6556 S. Talman Ave., Chicago, IL 60629.

Ar tu moki verpti, ar tu moki austi... Atsilankykite į Lietuvių tautodailės instituto ruošiamą renginį „Gyvoji tautodailė“ spalio 30 ir 31 d. Lietuvių Dailės muziejuje, kuris yra Pasaulio lietuvių centre, Lemonte.

Vaclovas Momkus, kuris vadovauja šiais metais Lietuvių operai, tikisi gausaus svečių atsilankymo į tradicinę operos rūdens pokylį, kuris įvyks spalio 30 d. Jaunimo centre. Gausiai dalyvaudami pokilyje, ne tik smagiai praleis vakarą, bet tuo pačiu parems ir lietuviškos operos „Pilėnai“ pastatymą.

Ben Norkūnas, gyvenantis Dearborn, MI, prie penumeratos mokesčio ir laimingųjų bilietų grąžinimo dar prisijungė ir 110 dol. „Drago“ dienraščio leidimo išlaidoms sumažinti. Nuosirdžiai jam dėkojame.

x Operos balius bus spalio 30 d. Jaunimo centre. Kviečiame jus būti svečiais Operos choro, kuris tą vakarą atliks meninę programą dalį. Jūsų dalyvavimas padės sumažinti „Pilėnų“ operos pastatymo išlaidas. Stalų arba ir vietas prie jų pradžioje rezervuoti pas **Jurgį Vidžiūną**: tel. 312-767-5609. Čia bus suteiktos ir visos kitos Operos baliaus informacijos. Šio baliaus metu bus ištraukti ir laimingieji bilietai, tad jau pats laikas sugrąžinti tų bilietų šakneles, kurie buvo pasiųsti Jums, kad išvystytų lietuvių galėtų išvysti Vytauto Klovos „Pilėnų“ operą.

x Gera naujiena Los Angeles ir apylinkių lietuviams! Baltia Express atstovas kasdien priimančias jūsų kalėdinius šventinius Lietuvių Tautiniuose namuose iki lapkričio 1 d. Teiraukitės tel. 213-661-6028 arba pristatykite šventinius adresu 3354 Glendale Blvd., Los Angeles, CA 90039.

x PAGALBA LIETUVOS ŽEMDIRBIUI. Pristatom 6 rūšių traktorus nuo 2 cil. už \$1,350 iki 6 cil. už \$6,200. Pasirinkimas įvairių padargų traktoriaus. Turim kultivatorių (sit down) su visais padargais \$650 US. Lietuvos rinkos kainos dažnai keičiasi, todėl nepatartina delsti. Siunčiam dolerius į Lietuvą ir pristatom dolerius į rankas. 4% už persiuntimą + pristatymas. Siunčiant virš \$2,100 - 3% + pristatymas. Rašyti ar skambinti: **KAIRYS BALTIC EXPEDITING** Vytui ar Geni Kairiams, 517 Fruitland Rd., Stoney Creek, Ontario. Tel. (416) 643-3334, Fax: (416) 643-8980.

Muzikė Dainora Stelengytė ir dr. Edmondas Saliklis vadovaus giesmėms vaikų Mišiose, kurios įvyks šį sekmadienį, spalio 17 d., 9 val. r. Palaimintojo Jurgio Matulaičio mišiose Lemonte. Vaikų Mišios būna kiekvieno mėnesio pirmą sekmadienį (išskyrus šį mėnesį, kur tvarkaraštis pasikeitė). Per vaikų Mišias būna vaikams pritaikytos specialios apeigos, maldos ir pamokslas. Kviečiame visus dalyvauti.

Lituanicos krepšinio treniruotės prasideda šeštadienį, spalio 16 d. Lemont Park distrikto salėje, 127 gatvė, apie pusantros mylios ir vakarus nuo Pasaulio lietuvių centro. Treniruotės jaunūčiams bus šeštadienį nuo 3 iki 4 val. po pietų. Jaunučiams laikomi visi, gimę 1979 m. ir vėliau. Jauniams, gim. 1978 m. ir anksčiau, treniruotės bus nuo 4 val. iki 5 val. p.p. Dėl informacijų kreiptis į Algį Tamošiūną, 708-354-2516 arba į Donatą Siliūną 708-968-0427.

Pasaulio lietuvių centro Lemonte išlaikymui spalio 17 d., sekmadienį, po šv. Mišių, 12 val. didžiojoje salėje ruošiami cepelinų pietūs. Baigus pietauti, bus kultūrinė programa su „Drago“ redaktore Danute Bindokiene. Visi kviečiami dalyvauti.

Vanda Žolynienė atsiuntė 300 dol. auką steigiamam „Drago“ fondui savo vyro a.a. Petro Žolyno atminimui. Nuosirdžiai jam dėkojame.

Aštuntojo Mokslo ir Kūrybos simpoziumo užbaigiamasis pokylis rengiamas lapkričio mėn. 27 d., šeštadienį, Lexington House pokyliu salėje, Hickory Hills. Meninę programą atliks Čikagos Lietuvių Operos choras. Stalų rezervuoti jau galima, skambinant pokylio komiteto narems: Angelei Karnienei (219) 872-4654; Nijolei Maskaliūnienei (708) 361-5128 (po 6 val. vak.); Aldonai Vaitienei (708) 831-2813 (po 6 val. vak.).

Aušra ir Algis Sauliai, negalėdami dalyvauti „Drago“ metiniame pokilyje, atsiuntė 100 dol. auką dienraščio išlaikymui. Nuosirdus ačiū.

x TRANSPAK gali pervesiti dolerius per 48 val. **AIR CARGO** išeina du kartus per savaitę. Siuntiniai siunčiami oficialiai be muto. **TRANSPAK**, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772.

x Parduodame bilietus kelionėms į Lietuvą ir į visus pasaulio kraštus geriausiomis kainomis. Skambinti: T. Lesnauškienei, TravelCentre, Ltd., tel. 708-526-0773.

x Jei norite, kad jūsų siuntinys oro paštu ar laivu greitai ir saugiai pasiektų jūsų artimuosius Lietuvoje, arba kad šventinis maisto paketas ar gėlių puokštė būtų pristatyti artimiesiems prie šventinio stalo, nustatytą dieną ir net valandą, jei norit parduoti, pirkti ar keisti nekilnojamą turtą Lietuvoje ir įveiku jūsų artimiesiems Lietuvoje reikalingi pinigai (\$ 48 val. begyje – skambinkite tel. 708-852-8180. Mes dirbame 7 dienas savaitę, darbo dienomis nuo 11 v.r.-8 v.v. Reikalui esant, galime atvykti į jūsų namus (vakarinius Chicago priemiestius). TNA INTERNATIONAL TRADING CO., 6440 S. Cass Ave., Westmont, IL 60559.

Amerikos Lietuvių R. K. Moterų sąjunga rugs. 25 d. Seklyčioje suruošė arbatėlę pagerbti šių metų iškiliają moterį – Birutę Jasaitienę, kuri savo darbais socialinėje veikloje plačiai žinoma. Iš kairės: centro sekr. Sabina Henson, izd. Vida Sakevičiūtė, centro pirm. Dalė Murray, Birutė Jasaitienė, centro II vicepirm. Angele Lesnauškiene, 1987 m. Iškilioji lietuvių moteris ses. M. Mercedes; organizacijos „Žinaraščio“ išsiuntinėjimo tvarkytoja Palmera Breidenbach.

DĖL PINIGŲ SIUNTIMO Į LIETUVĄ

Buvome rašę, kad į Lietuvą (kaip ir į daugelį kitų pasaulio kraštų) galima siųsti pinigus pašto perlaide. Anksčiau persiuntimas kainavo 3 dol., o piniagai buvo Lietuvoje gaunami po 4-6 savaitių. Siųsti galima iki 700 dol.

Nuo š.m. rugsėjo 27 d. įvesta pakeitimų. Už patarnavimą reikia jau mokėti 7.50 dol., bet pinigų persiuntimas tetrunka 5-10 dienų.

Dar kartą pakartojame siuntimo procedūrą. Nuėjus į paštą, reikia paprašyti „Authorization to Issue an International Money Order“ ir pasakyti norimą siųsti sumą (galima siųsti iki 700 dol. viena perlaide. Jeigu norima daugiau – reikia kitos perlaides ir vėl už ją mokėti 7.50 dol.). Siuntėjas gauna reikiama formą su numeriu ir sumoka pašte norimą siųsti pinigų sumą, plus 7.50 dol. už patarnavimą. Formą turi užpildyti pats siuntėjas. Ji nėra komplikauta (kas siunčia, adresas, kokia suma, kam siunčiama ir pan.), bet, reikalui esant, galima formą parsinešti namo ir su kitu pagalba užpildyti. Čikagiečiai galėtų nusinešti ir į Socialinių reikalų įstaigą Seklyčioje, kur jiems padėtų užpildyti.

Atitinkamas lapelis iš „Authorization to Issue an International Money Order“ formos turi likti siuntėjo žinioje, nes tai įrodymas, kada, kur, kam, kiek pinigų pasiūsta. Kito įrodymo nebus, todėl ji reikia saugoti, kol gavėjas praneš, kad pinigai jau jo kišenėje. Kitą lapą turi pats siuntėjas pasiųsti į atitinkamą pašto įstaigą: International Money Orders, Box 14964, St. Louis, MO, 63182-9421. Po to trunka 5-10 dienų, iki gavėjas Lietuvoje galės atsiimti siunčiamą pinigų sumą. Jam bus pranešta. Pinigai išmokami lietais, dienos kaina.

Skiepai nuo influencos nemokamai bus teikiami spalio 19 d. Chicago Department on Aging pastate, 6117 S. Kedzie Ave. Kadangi visiems vyresnio amžiaus žmonėms patariama prieš žiemą apsisaugoti nuo influencos, siūlome pasinaudoti šia paslauga ir pasiskiepyti.

Poviliukui Norkūnui (2 m.) iš Vilniaus, globojamam „Lietuvos Vaikų Vilties“, buvo padarytos nuo pačiu metu dvi sudėtingos operacijos Čikagos Shriners ligoninėje – nuo nugaros nuimti augliai ir atitaisyta dešinioji rankutė. Poviliukas su mama Ingrida tebėra ligoninėje, stiprėja. Poviliuko laukia trečioji, kairiosios rankutės ir alkūnės, operacija. Poviliuko ligos padėtis yra ypač sudėtinga, nes gydytojams specialistams nėra aiški auglių priežastis; tačiau jie tikisi Poviliuko gyvenimą šiek tiek sunormalinti.

„Chicago Tribune“ sekmadienio (spalio 10 d.) laidoje šiltai aprašė Lithuanian Mercy Lift organizacijos atliekamą darbą, siunčiant vaistus bei medicinines technikos aparatus į Lietuvą. Straipsnio autorius Martin Zabell pažymi, kad rugsėjo 13 d. Lietuvą pasiekė naujausioji LML vaistų ir reikmenų siunta: 5 talpintuvai, kiekviename po 40,000 svarų. Siuntą savo lėšomis persiuntė JAV Gynybos departamento Humanitarinės pagalbos įstaiga. Jurgis Lendraitis, kuris iš dalies sugebėjo išrūpinti JAV Gynybos departamento paramą, straipsnyje vadinamas „vietiniu Kissingeriu“, nes jis galėjo įtaigauti Gynybos departamentą, kuris šiuo metu ir taip užimtas vargais Bosnijoje, Somalijsje bei kitur, atlikti šį humanitarinį darbą Lietuvai. Tai, be abejoj, padaryta „diplomatinių J. Lendraitio sugebėjimų“ dėka.

L.K.V.S-gos RAMOVĖS Čikagos skyriaus narių susirinkimas bus spalio 17 d., sekmadienį, 12 val. Jaunimo centre. Kviečiame visus skyriaus narius susirinkime dalyvauti.

Petras Pišnyš, pranešdamas savo adresą pakeitimą, kad būtų nauju adresu siunčiamas laikraštis, „Drago“ pasitpinimui“, kaip jis rašo savo laiškuose, pridėjo ir 100 dol. auką, žinoma, atnaujindamas ir prenumeratą.

Liucija Puskepalaitienė, kuri gyvena Dearborn, MI, siūsdama bilietų šakneles dar prieš „Drago“ pokylį, kartu atsiuntė ir 140 dol. auką laikraščio išlaikymui. Jai reiškiamė nuosirdžia padėką.

Genė Rimkienė ne tik buvo madų parodos Lemonto Lietuvių centre ruošios komiteto pirmininkė, bet ir gražiai modeliuotoja.

MADOS PLC LEMONTE

Madų paroda labai įdomus renginys, daugiausia skirtas moterims. Stebėdamos naujaušias rudens ir žiemos madas, mes, moterys, pabėgame nuo kasdienybės, pamirštame rūpesčius ir pasineriame į grožio ir spalvų fantastijos pasaulį. Idomus tas madų pasaulis. Dažniausiai mados atspindi mūsų šiandieninį gyvenimą, aplinką. Ne visas pasiūlytas madas moterys vienodai pasisavina. Vienos mados labai greitai keičiasi. Madų paroda mums, moterims, yra gera proga pagalvoti apie savo aprangą ir jos tinkamumą. Smagu sutikti rečiau matomas pažįstamas, pabendrauti, pajaukauti. Visos norime pasipuoti ir atrodyti elegantiškai. Turbūt svarbiausia mokeri dražius prisitaikyti sau, savo amžiui, savo charakteriui. Mados ateina ir praeina. Moteris, pasirinkdama dražius, pirmiausia turi žiūrėti į save, savo aplinką, kurioje ji

Pagal „Rudens simfonijos“ ritmą PLC madų parodoje Lemonte gražiai žengia Irena Kriauciūnienė su dukraite Kristina Jonušaite.

gyvena, ką ji veikia. Savo išorę bandyti suderinti su savo vidiniu nusiteikimu. Visur reikia darnos. Žinoma, dražiai daug prisideda prie išorinio puošnumo ir grožio. Spalio pirmasis sekmadienis buvo jau seniai laukiamas. Oras gražus, saulėtas, šiltas. Atrodė, kad visi keliai ir keleliai vedė į Pasaulio lietuvių centro madų parodą – „Rudens simfoniją“.

Centro didžiojoje salėje rudens motyvais išpuošė Dalia Šlenienė. Salė greitai prisipildė gražiai pasipuosiusiomis moterimis. Visos gerai nusiteikusias, linksmos. Skambėjo juokas ir klegesys. Šiandieną ir patys drąsiausi vyrai buvo labai kuklūs, nors ir kviečiami, nenoriai ėjo į salę. Suprantama, kad jiems buvo nelabai jauku, kai salėje gerokai daugiau, negu trys šimtai moterų. Labai maloniai moterims patarnavo vyrai. Prižiūrėjo, kad vyno ar šampano stiklai nei minutę nestovėtų tušti. Smagu, kai nors retkarčiais mumis rūpinasi vyrai.

Kad būtų įdomiau stebėti modeliuojamus dražius ir negalvotumėm apie maistą, nes buvo pietų metas, madų paroda pradėjome Aldonos Šoliūnienės skaniai pagamintais valgiais. Išgėrus kavą ir pasmaguriavus saldumynais, buvo galima ramiai žiūrėti tolimesnę programą.

Madų paroda susidėjo iš dviejų dalių: dienosinės suknėlės, kostiumėliai, paltai. Antra dalis – popietiniai ir puošni vakarinė apranga. Madų parodą koordinavo Giedrė Mereckienė. Modelius ir modeliuojamus dra-

žius apibūdino Irena Leona-vičiūtė-Bratkaušienė. Ir taip paauskintu taku per kelias valandas, po kelis kartus, praejo 25 modeliuotojos ir modeliuotojai. Dražiai įvairūs, gražūs, o kai kurie ir labai įdomūs. Buvo dražiu, atvežtų iš Vilniaus ir Klaipėdos.

Parodos ruošimo komitetą sudarė: Genė Rimkienė – pirmininkė, Ramunė Brand – vietų užsakymas ir stalų paskirstymas. Laima Glavinskienė ir Birutė Sesnauskienė – loterija, Danguolė Bielskienė ir Regina Žvinakienė surinko skelbimus ir leidini, Bronė Nainienė – spauda ir radijas. Muziką pritaikė Romas Česas. Kad modeliuotojos gražiau atrodytų, jų sukuosenas tvarkė Ramunė Juodelienė. Techniškus darbus atliko Algis Trinkūnas ir Liudas Šlenys. Fotografas Vytautas Jasinevičius. Leidinio maketą paruošė Audronė Narušienė.

Ir taip, besigėrint modeliuojamais dražiais, greitai prabėgo sekmadienio popietė.

Pasidalinę paskutiniajai išpuodžiais, skirstėmės ir žadėjome vėl pasimatyti Madų parodoje

Pagal „Rudens simfonijos“ ritmą PLC madų parodoje Lemonte gražiai žengia Irena Kriauciūnienė su dukraite Kristina Jonušaite.

kitais metais. Pelnas paskirtas Pasaulio lietuvių centro išlaikymui. Gausus atsilankymas be didelio raginimo į šią parodą rengėjas džiugina, nes žinome, kad Centras labai reikalingas lietuvių susitiprinimui ir jos išlaikymui. Vis daugiau ir daugiau, po plačius Čikagos užmiesčius išsi-sklaidę lietuviai suranda kelią į Pasaulio lietuvių centrą.

BRONĖ NAINIENĖ ATSIŠVEIKINOME SU SESELE

Praeitą savaitę Šv. Seimos viloje turėjome liūdnąją pokylį mūsų seselės Gabrielės garbei: jos 35 metų kaip medicinos sesers darbo ir kartu pasitraukimo į poilsį progą.

Jos žodžiais tarant: „Nenoriu poilsio, bet liga verčia...“

Mes, senukai, labai jos pasigėsimė Viloje. Atvykus iš Lietuvos po II pasaulinio karo, ji buvo Vilos „spiritus movens“ nuo ryto iki vakaro slaugydama, guosdama ir linksmin-dama mus visokiomis progomis, vis norėdama palengvinti mūsų senatvę.

Linkime jai sustiprėti ir dar ilgus metus pasidžiaugti užtarnautu poilsu. Mes tariame ačiū, ir tegul Dievas stiprina bei atlygina už viską.

P. Petrauskas

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 776-8700
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v.r. iki 1 val. d.